

Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä

Jyväskylän yliopisto

Satu Soivio

”TÄMÄ TIETO OLIS TARPEEN”

Siirtymävaiheessa ja toiminnan toteuttamisessa
Erityiskoulutus ja päivätoimintayksikkö Kaarisillassa

Neurokognitiivinen käyttäytymisanalyysi kuntoutus, hoito
ja ohjaustyössä NERO 2.0 –koulutuksen projektityö
2016

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	4
1. YKSILÖLLISTEN PALVELUJEN SUUNNITTELU	5
2. TOIMINTATAKYKYISYYS	5
2.1 Toimintakyky käsitteenä	5
2.2 Toimintakyky vaikeavammaisten opetuksessa	5
2.3 Toimintakyvyn arviointi	6
3. ”TÄMÄ TIETO OLIS TARPEEN”-KYSELY	7
3.1 Kyselyn tulokset	7
3.2 Yhteenveto kyselystä ja johtopäätökset	10
3.3 Toimenpiteitä ja uusia käytäntöjä	12
4. ARVIOINTIMENETELMIÄ VAIKEAVAMMAISTEN OPETUKSESSA	13
4.1 Toimi – arviointimenetelmä	14
4.1.1 Esimerkkitapaus Aino	16
4.1.2 Miten toimi-arviointimenetelmä vastaa kyselyssä esille tulleisiin tarpeisiin	18
4.2 Näin minä pärjään! - oma arvioni avun ja tuen tarpeestani	18
4.2.1 Esimerkkitapaus 2 Jere	19
4.2.2 Miten näin minä pärjään!- lomakkeet vastaa kyselyssä esille tulleisiin tarpeisiin	22
4.3 Työtaitojen arviointiasteikko	23
4.3.1 Esimerkkitapaus Väinö	24
4.3.2 Miten työtaitojen arviointiasteikko vastaa kyselyssä esille tulleisiin tarpeisiin	26
5. ERITYISKOULUTUKSEN ASIAKKAAN TAUSTATIEDOT ASIAKKAUUDEN ALKAESSA	26

5.1 Asiakastietojärjestelmä- Effican lomakkeet	27
5.2 Palvelusuunnitelma	29
5.3 Tutustujan tiedot – lomake	29
5.4 Erityiskoulutuksen tutustumispäivät - lomake	30
5.5 Aikaisemmat koulu- ja opiskelutodistukset	30
5.6 Hojks siirtymävaiheessa	30
6. LÄHTÖTASON ARVIOINTI	31
6.1 Lähtötason arviointi Kaarisillassa	31
6.2 Yhteistyö Eskoossa asiantuntijapalveluiden kanssa Kaarisillan toimintakaudella 2015 – 2016	31
6.3 Lähtötason arviointi tulevaisuudessa	32
6.4 Toimintataitojen arviointimenetelmä – AAPEP	33
6.5 Toimintataitojen arviointimenetelmä- TTAP	34
7. ERITYISKOULUTUKSEN TOIMINTAKAUSI	34
7.1 Erityiskoulutuksen vuosikello	35
7.2 Kaarisillan erityiskoulutuksen henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatiminen	38
LÄHTEET	41
LIITTEET	43
LIITE 1 ”Tämä tieto olis tarpeen ”-kyselylomake	43
LIITE 2 Tutustujan tiedot – lomake	45
LIITE 3 Erityiskoulutuksen tutustumispäivät -lomake	47
LIITE 4 Kaarisillan hakulomake	48
LIITE 5 Kuntoutusasiakkaan hakulomake	49

TIIVISTELMÄ

ESKOON TUKI JA OSAAMISKESKUS

Tekijä: Satu Soivio

Projektitehtävä: ”Tämä tieto olis tarpeen”- siirtymävaiheessa ja toiminnan toteuttamisessa Erityiskoulutus ja päivätoimintayksikkö Kaarisillassa

Tutkinto: Nero 2.0 30op.

Ohjelma/Oppiaine: Neurokognitiivinen käyttäytymisanalyysi

Valmistumisvuosi: 2016

Työn ohjaaja: Tero Timonen

”Tämä tieto olis tarpeen”- selvityksessä on lähtökohtana ollut tarkastella henkilökunnan asiakastuntemusta, Eskoon tuki ja osaamiskeskuksen Erityiskoulutus- ja päivätoimintayksikkö Kaarisillassa, asiakkuuden alkaessa. Tavoitteena on ollut kyselyn tulosten jälkeen koota ne tiedonlähteet, joita henkilökunnalla on nyt käytettävissä. Lisäksi selvitetään miten tulevaisuudessa voitaisiin saada riittävästi tietoa asiakkaan toimintakyvystä ja miten toimintataitojen arviointia voitaisiin kehittää Eskoossa. Mukaan on liitetty kuvausta erityiskoulutuksen toteuttamisesta systemaattisella tavalla, sekä asiakkaan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman toteuttamisesta.

Kaarisillan henkilökunnalle tehdyssä kyselyssä tuli esille työntekijöiden tiedontarve asiakkaan toimintakyvystä, vahvuuksista ja mielenkiinnonkohteista, sekä käyttäytymistaidoista. Tällainen tieto ohjaisi myös Kaarisillan palveluiden kohdentumisen asiakkaiden todellisia tarpeita vastaaviksi. Tällä tavalla henkilökohtaisten tavoitteiden asettelu tukisi asiakkaan yksilöllistä elämänsuunnittelua. Vammaisten henkilöiden toimintataitojen arviointiin kehitettyjen menetelmien ja lomakkeiden systemaattisella käyttöönottamisella Kaarisillan palveluissa, tarjottaisiin asiakkaalle laadukasta päiväaikaista toimintaa, joka tulisi huomioida myös palvelujen suunnittelussa. Seuraavaksi tulisi selvittää kuinka paljon henkilökunta käyttää olemassa olevaa arviointimateriaalia. Mitä tietoa hankitaan siirtymävaiheessa ja mitä Kaarisillan toiminnan aikana, kuinka sitä seurataan ja arvioidaan. Millä tavalla Eskoossa käyttöön otetaan toimintataitojen arviointimenetelmä AAPEP:in TTAP TEACCH Transition Assessment Profile -versio nuoruus- ja aikuisikäen tulevien asiakkaiden kohdalla. Mitkä asiat on mahdollista saada selville Kaarisillan lomakkeilla. Myös TOIMI-arviointimenetelmän hyödyntämistä Kaarisillan asiakkuuden alkaessa tulisi tarkastella niiden henkilöiden osalta, joilla se on jo ollut käytössä. Asiakirjoihin tutustumiseen siirtymävaiheessa tulee asiakasprosessin aikana varata aikaa toiminnan tavoitteen asettelun selkiinnyttämiseksi.

1. YKSILÖLLISTEN PALVELUJEN SUUNNITTELU

Asiakkaan yksilöllisen palvelun totuttamiseksi tulee olla käytettävissä arviointiin ja toimintakyvyn kartoittamiseen sopivia välineitä. Niiden avulla pystytään selvittämään millaista palvelua tulisi tarjota kullekin asiakkaalle. Myös asiakas itse, läheiset ja eri ammattiryhmien edustajat tulevat tietoiseksi asiakkaan kyvyistä ja tarpeista. Henkilökohtaisen mielipiteen ilmaisemiseen tulee myös olla mahdollisuus asiakkaalla itsellään toimintoja suunniteltaessa.

Yksilöllisten palvelujen suunnittelussa arvioinnilla tuetaan myös toiminnantoteuttajia yhtenäisiin työkäytäntöihin. Myös asiakkaan yksilölliset tarpeet saadaan esiin ja toimintaa voidaan suunnitella sen mukaan. Säännölliset arvioinnit ja seurannat sovitun väliajoin tukevat tavoitteidenasettelua. Tällä tavoin toimintaa voidaan edelleen muokata ja toteuttaa asiakkaan kanssa hänen elämän tilanteensa mukaan. (www.thl.fi [viitattu 20.10.2016]).

2. TOIMINTATAKYKYISYYS

2.1 Toimintakyky käsitteenä

”Toimintakyky tarkoittaa ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista – työstä, opiskelusta, vapaa-ajasta ja harrastuksista, itsestä ja toisista huolehtimista – siinä ympäristössä, jossa hän elää”. (www.thl.fi[viitattu 18.10.2016]).

Ihmisen toimintakykyyn vaikuttaa myös ympäristötekijät niin toimintakykyä kohentavassa kuin heikentävässä merkityksessä. Tukien ja palveluiden järjestämisellä, määrällä ja laadulla on oma vaikutuksensa. Ihmisen omien tavoitteiden, toiveiden ja elinolosuhteiden tulee tukea toisiaan.

2.2 Toimintakyky vaikeavammaisten opetuksessa

Vaikeavammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden opetuksessa korostuu kokonaisvaltainen näkemys oppijasta. Fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten edellytysten kuvaaminen toimintakyvyssä on usein haastavaa tai monimutkaista. Kasvavan ja kehittyvän henkilön oppimisympäristöllä ja yhteisöllä koetaan olevan merkittävä

vaikutus oppimiseen. Yhteisössä ja ympärillä olevien henkilöiden arvoilla, asenteilla ja työskentelytavoilla on vaikutusta oppimiseen. Vaikeavammaisen henkilön toimintakykyyn voidaan vaikuttaa, joko edistävästi tai rajoittavasti. Kannustavalla ja motivaatiota ylläpitävällä tai oppimista estävällä - jopa sammuttavalla työotteella. Toimintakyvyn edistyminen edellyttää, että oppijalle: annetaan vaikutusmahdollisuus osallisuuteen omassa elämänhallinnassa, vahvistetaan itsetuntemusta, lisätään tietoa vaikutus- ja valinnan mahdollisuuksista, ohjataan tuettuun päätöksentekoon ja tuetaan oppijaa löytämään itse ratkaisuja sekä kantamaan vastuuta osallisuudestaan. (Hyytiäinen, Kokko, Mäki, Pietiläinen, Virtanen 2014, 29- 32.), (www.valmentava.fi [viitattu 25.9.2016]).

2.3 Toimintakyvyn arviointi

Toimintakyvyn arviointi on henkilön toimintaedellytysten kuvaamista erilaisilla siihen tarkoitukseen laadituilla arviointimenetelmillä. Tarkoituksena on saada tietoa henkilön sen hetkisestä toimintakyvystä. Toimintakyky ei ole pysyvä tila vaan se on muuttuva yksilö- ja ympäristötekijöistä riippuen. Kuntoutus-, hoito- ja kasvatustehtävissä tavoitteiden asettelulla pyritään vaikuttamaan toimintakykyyn. Toimintakyvyn arvioinnilla määritellään myös sosiaalityössä henkilölle kohdennettavat palvelut, etuudet ja toimenpiteet toimintakyvyn edistämiseksi tai ylläpitämiseksi. Toimintakyvyn arviointia tulee tehdä moni ammatillisesti henkilön tarpeita ja toiveita laaja-alaisesti tarkastellen. Lisäksi henkilön oma ja läheisten arvio toimintakykyisyydestä niissä ympäristöissä missä henkilö toimii, on huomioon otettavaa. (www.thl.fi[viitattu 18.10.2016]).

Kehitysvammaisen kohdalla arviointi tarkoittaa lähinnä henkilön kokonaistilanteen kuvaamista psyko-fyysisiltä ja sosiaalisilta toimintaedellytyksiltään. Havainnointi luonnollisessa toimintaympäristössä, sekä keskustelut henkilön ja läheisten kanssa konkreettisissa tilanteissa auttavat kuvaamaan toimintakykyä selvällä tavalla erityisesti kehitysvammaiselle itselleen. Myös usein eri ammattiryhmien edustajista koostuva työyhteisö saa näin tarvittavan kokonaiskuvan. (www.thl.fi[viitattu 20.10.2016]).

3. ”TÄMÄ TIETO OLIS TARPEEN”-KYSELY

”Tämä tieto olis tarpeen” - kyselyn tavoitteena oli laatia Kaarisillan henkilökunnalle kyselylomake (LIITE 1), jolla selvitetään minkälaista tietoa koetaan tarvittavan palvelujenkäyttäjistä asiakkuuden alkaessa. Kyselyllä tiedusteltiin myös minkä verran henkilöstö saa tällä hetkellä tietoa palvelunkäyttäjistä asiakkuuden alkaessa ja mistä tieto on saatavissa. Tällä hetkellä palvelunkäyttäjäksi tullessa Kaarisillassa ei ole käytössä järjestelmällistä toimintataitojen mittaamisen käytettävää arviointimenetelmää. Sen sijaan jokaiselle palvelunkäyttäjälle laaditaan henkilökohtainen koulutus- tai toimintasuunnitelma, johon asetetaan vuosittain tavoitteet. Arviointi erityiskoulutuksesta ja yhteenveto päivätoiminnasta tehdään palvelunkäyttäjälle suoran havainnoinnin ja säännöllisen kirjaamisen perusteella kerran vuodessa.

Kyselyn tulosten perusteella, tarkoituksena on kehittää asiakkuusprosessia erityiskoulutuksen osalta. Sen lisäksi kokeilen kuluvan toimintakauden aikana tapauskohtaisesti toimintakyvyn arviointiin tarkoitettuja lomakkeita, selvitän asiakkaan kanssa hänen henkilökohtaista tuentarvetta ja selvitän mitä tietoa siirtymävaiheessa tarvitaan.

3.1 Kyselyn tulokset

Kysymysten 1.-9. vastausten kysymyskohtainen analysointi

Vastauksista yhdeksän oli tulkittavissa ja kuusi vastauslomaketta jäi huomioimatta virheellisen ohjeistuksen tulkinnan vuoksi.

Kysymys 1. Saan tietoa Kaarisillan uudesta palvelunkäyttäjistä

Vastaus

Tällä hetkellä 12 henkilöä kertoo saavansa jonkin verran tietoa Kaarisillan uudesta palvelunkäyttäjistä. Kaksi henkilöä vastaa saavansa riittävästi tietoa ja yksi henkilö vastaa, että saa liian vähän tietoa.

Kysymys 2. Saan tietoa Kaarisillan palveluihin uudelleen tulevasta palvelunkäyttäjistä

Vastaus

Kaarisillan palvelunkäyttäjäksi uudelleen tulevasta asiakkaasta 12 henkilöä kertoo saavansa tietoa jonkin verran. Yksi henkilö vastaa saavansa riittävästi tietoa ja kaksi liian vähän tietoa.

Kysymys 3. Mistä/keneltä saat tietoa Kaarisillan palvelunkäyttäjistä asiakassuhteen alkaessa?

Vastaus:

Tietoa saadaan enimmäkseen kotoa, asumisyksiköistä, kouluilta, Eskoossa käytössä olevasta asiakastietojärjestelmästä, edellisestä toimintapaikasta ja Kaarisillan hakulomakkeen mukana olevista liitteistä. Sitä saadaan vanhemmilta, lähihenkilöiltä, Eskoon asiantuntijapalveluista, asiakkaalta itseltään ja työkaverilta.

Kysymys 4. Mitä tietoja koet tarvitsevasi asiakkaan palvelutuotteen mukaisen toiminnan aloittamiseksi /toteuttamiseksi?

vastaus: Henkilökunta kokee tarvitsevänsä eniten tietoa palvelunkäyttäjän toimintakyvystä. Tietoa siitä, mitkä ovat asiakkaan vahvuudet ja mielenkiinnonkohteet. Millainen on avun, tuen ja toiminnanohjauksen tarve asiakkaaksi tullessa. Lisäksi useat vastanneet haluavat ennakkoon tietoa käyttäytymisen haasteista ja toimintaohjeita haasteellisiin tilanteisiin. Myös henkilön perustiedot, allergiat, lääkitys ja erityistarpeet täytyy saada tietää toimintaa aloitettaessa. Kuten myös arjentaiteiden toimintakyky ja vuorovaikutustaidot, erityisesti silloin kun palvelunkäyttäjä ei kommunikoi puheella. Aikaisempi elämänselämä ja taustatiedot koetaan tarpeelliseksi. Vastauksissa mainitaan ns. hiljainen tieto, joka ei ole kirjattuna minnekään asiakkaan tietoihin, mutta sen saaminen ja käyttöönotto olisi hyvin tärkeää tietoa. Erityisesti siirtymävaiheessa koetaan, että palvelunkäyttäjistä olisi hyvä olla saatavilla ns. osaamisen kuvaus tehtynä jollakin arviointimenetelmällä.

Kysymys 5. Onko mielestäsi toimintakyvyn arviointi tarpeellinen Kaarisillan palvelujen käyttäjäksi tullessa päivätoiminnan asiakkaalla?

vastaus

Henkilökunnasta 12 vastaa, että toimintakyvyn arviointi on tarpeellinen ja kolme oli sitä mieltä, että siihen ei ole tarvetta.

Kenen sen kuuluisi tehdä -kysymyksessä, lähes puolet vastaajista oli sitä mieltä, että sen tulisi tehdä kodin ja asumisyhteisön tai Kaarisillan henkilökunnan. Muutamassa vastauksessa tekijäksi mainittiin asiantuntijat tai edellinen koulu tai toimintapaikka.

Ajankohdaksi vastattiin peruskoulun päätyminen, siirtymävaihe tai ennen Kaarisillan asiakkuuden alkamista.

Kysymys 6. . Onko mielestäsi toimintakyvyn arviointi tarpeellinen Kaarisillan palvelujen käyttäjäksi tullessa erityiskoulutuksen asiakkaalla?

vastaus

Henkilökunnasta 12 on sitä mieltä että toimintakyvyn arviointi on tarpeellinen ja kaksi on sitä mieltä että siihen ei ole tarvetta, yksi henkilö jätti tyhjän vastuksen.

Kenen sen kuuluisi tehdä. Lähes puolet vastaajista on sitä mieltä, että sen tulisi tehdä Kaarisillan henkilökunnan. Muutamissa vastauksissa oli Eskoon asiantuntijapalvelut arvioinnin tekijänä. Yksittäisiä vastauksia olivat vanhemmat, lähihenkilöt, koulut/opettajat ja asumisen henkilöstö.

Kysymys 7. Onko mielestäsi lähtötasoarviointi tarpeellinen Kaarisillan palvelujen käyttäjäksi tullessa *päivätoiminnan* asiakkaalle?

vastaus

Henkilökunnasta 10 vastaa, että lähtötasoarviointi on tarpeellinen palvelujen käyttäjäksi tullessa. Viisi henkilöä on sitä mieltä, että se ei ole tarpeellinen.

Kenen sen tulisi tehdä - kysymyksessä vastataan, että ensisijaisesti Kaarisillan henkilökunnan; asiakkaan oma vastuunohjaaja, sosiaaliohjaaja, ohjaaja. Joissakin vastauksissa toivottiin lähtötasoarvioinnin tekijäksi asiantuntijoita. Ajankohdaksi vastattiin (5vastausta), ennen Kaarisillan toiminnan aloittamista(3) tai Kaarisillan toiminnan aikana (2).

Kysymys 8. Onko mielestäsi lähtötasoarviointi tarpeellinen Kaarisillan palvelujen käyttäjäksi tullessa *erityiskoulutuksen* asiakkaalle?

vastaus

Henkilökunnasta 11 vastaa, että lähtötasoarviointi on tarpeellinen palvelujen käyttäjäksi tullessa. Kaksi henkilöä on sitä mieltä, että se ei ole tarpeellinen. Yksi vastaus on tyhjä ja yhtä ei voi tulkita.

Kenen sen tulisi tehdä - kysymyksessä vastattiin, että ensisijaisesti Kaarisillan henkilökunnan; erityiskouluttaja, sosiaaliohjaaja, ohjaaja, asiakkaan vastuunohjaaja. Muutamassa vastauksissa nimettiin lähtötasoarvioinnin tekijäksi Eskoon asiantuntijat. Ajankohdaksi vastattiin (yhteensä 6vastausta), ennen Kaarisillan toiminnan aloittamista(3) tai Kaarisillan toiminnan aikana(3).

Kysymys 9. Kaarisillan asiakkuuden alkaessa tulisi.....

vastaus

Henkilökunta laittoi annetut vaihtoehdot tärkeysjärjestykseen asiakkuuden alkaessa Kaarisillassa

- 1.selvittää asiakkaan osaamat ja orastavat taidot
- 2.tarjota aikaa keskustelulle asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa
- 3.selvittää henkilön mielenkiinnon kohteet ja vahvuudet
- 4.järjestää aikaa ja havainnoida asiakasta päivittäisissä toiminnoissa
- 5.selvittää ympäristötekijöitä ja taustavaikuttajia
- 6.tiedostaa asiakkaan tavoite toimintaa järjestettäessä
- 7.tiedostaa kuntoutusasiakkaan lyhyen aikavälin tavoite toiminnassa
8. tiedostaa asiakkaan tavoite jatko-opintoja suunniteltaessa
- 9.tiedostaa asiakkaan tavoite asumispalveluita suunniteltaessa

Henkilökunnasta 9 vastauslomakkeen tulkitseminen oli mahdollista ja 6 vastauslomaketta jäi huomioimatta virheellisen ohjeistuksen tulkinnan vuoksi.

3.2 Yhteenveto kyselystä ja johtopäätökset

Esittelin Kaarisillan henkilökunnalle viikkopalaverissa ”Tämä tieto olis tarpeen”-kyselylomakkeen ja kerroin jonkin verran taustaa asiakkaan toimintakykyyn ja sen arviointiin liittyen. Henkilökunnasta osalla oli mahdollisuus vastata yksilötyöskentelynä kyselyyn viikkopalaverin aikana ja loput vastasivat kyselyyn samalla tavalla kuluvan viikon aikana. Tiimivastaavat huolehtivat jokaisen työntekijän mahdollisuudesta vastata kyselyyn. Työstä poissaoleville henkilöille ei kyselyä postitettu. Oletus oli, että läsnä olevien henkilöiden vastausten perusteella saadaan riittävästi selville, mitä tietoa henkilökuntaa kokee tarvitsevana palvelunkäyttäjän aloittaessa Kaarisillan toiminnoissa. Kyselylomakkeita jaettiin 17 henkilölle. Määräaikaan mennessä palautuneita lomakkeita oli 15. Suurin osa kyselylomakkeista oli täytetty annettujen ohjeiden mukaan. Kysymyksissä, joissa ei vastattu esitettyyn kysymykseen, jätettiin huomioimatta yhteenvetoa tehtäessä. Kysymyksen 9. kohdalla huomioitiin yhdeksän vastusta, jossa oli vastattu annetun ohjeen mukaan.

Kyselyn toteutus tapahtui hyvin lyhyellä aikavälillä, joten lomakkeen muokkaamista ei juuri tapahtunut. Osassa kysymyksiä saattoivat vastaukset olla edeltävien kysymyksen kanssa yhteneviä, joten tarkempi kysymysten asettelu olisi antanut enemmän vastauksia. Yhden asian selvittäminen yhdellä kysymyksellä olisi antanut selvemmän vastuksen ja huomiotta jättämistä olisi tapahtunut vähemmän. Myös tarkempi lomakkeen täyttämisen ohjeistus olisi ollut tarpeellinen tai kyselyn toteuttaminen tiimivastaavia ohjeistamalla tiimeittäin.

Vastausten perusteella suurin osa vastaajista kokee saavansa, sekä uudesta, että Kaarisillan palvelunkäyttäjäksi uudelleen tulevasta asiakkaasta jonkin verran tietoa. Käytettävissä oleva tieto tulee enimmäkseen asiakkaan kotoa, asumisyksiköstä, kouluilta, Eskoossa käytössä olevasta asiakastietojärjestelmästä, edellisestä toimintapaikasta tai Kaarisillan hakulomakkeessa liitteenä olevista asiakirjoista.

Yhteenvedon vastatusten perusteella Kaarisillan henkilökunta kokee tarvitsevansa ensisijaisesti tietoa palvelunkäyttäjäksi tullessa asiakkaan toimintakyvystä. Tietoa asiakkaan vahvuuksista, mielenkiinnonkohteista sekä avun ja tuen tarpeesta. Siitä, mitkä ovat asiakkaan käyttäytymisen haasteet, jos niitä esiintyy ja miten haasteellisissa tilanteissa toimitaan. Myös kirjaamattoman tiedon siirtäminen asiakkaan siirtymätilanteissa koetaan tarpeelliseksi.

Toimintakyvyn arvioinnin tekeminen koetaan päivätoiminnan palvelunkäyttäjillä enimmäkseen joko kodin ja asumisyhteisön tai Kaarisillan henkilökunnan tehtäväksi. Erityiskoulutuksessa toimintakyvyn arviointi koetaan Kaarisillan henkilökunnan tehtäväksi. Joidenkin mielestä se on, Kaarisillan palveluissa, asiantuntijoiden tai edellisen toimintapaikan- koulun tehtävä. Ajankohta arvioinnin tekemiseen olisi peruskoulun jälkeen siirtymävaiheessa ennen Kaarisillan palveluiden alkamista. Tässä kohtaa tulos on ristiriitainen, sillä Kaarisillan palveluihin ohjaututtaessa toivottaisiin toimintakyvyn arvioinnin olevan tehtynä, mutta toisaalta se koetaan Kaarisillan henkilökunnan tehtäväksi. Tulisi selvittää tarkemmin mitä vastaajat kokevat ensisijaisesti tarvitsevan vai onko käsitteiden selventäminen; toimintakyvyn arviointi – lähtötasoarviointi, tarpeen.

Lähtötasoarvioinnista kysyttäessä suurin osa henkilökunnasta piti sitä tarpeellisena sekä päivätoiminnan, että erityiskoulutuksen palvelunkäyttäjille. Vastusten perusteella se on suurimman osan mielestä Kaarisillan henkilökunnan tehtävä. Osa vastanneista on sitä

mieltä, että se on asiantuntijoiden tehtävä. Ajankohta lähtötasoarvioinnille nimettiin ennen Kaarisillan palveluiden aloittamista tai Kaarisillan arjen toiminnan aikana.

Henkilökunta piti tärkeänä, että asiakkuuden alkaessa tulevat tietoon seuraavat asiat, jotka on laitettu vastausten perusteella tärkeysjärjestykseen. Järjestys muodostui, siten että eniten 1-vastauksia saanut on tärkeimpänä pidetty ja seuraavaksi eniten 1-vastauksia saanut on toiseksi tärkeimpänä ja niin edelleen. Myös yhteenlasketut luvut (1-9) antavat pienimmästä suurimpaan saman vastausjärjestyksen.

Henkilökunta laittoi annetut vaihtoehdot tärkeysjärjestykseen asiakkuuden alkaessa Kaarisillassa

1. selvittää asiakkaan osaamat ja orastavat taidot
2. tarjota aikaa keskustelulle asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa
3. selvittää henkilön mielenkiinnon kohteet ja vahvuudet
4. järjestää aikaa ja havainnoida asiakasta päivittäisissä toiminnoissa
5. selvittää ympäristötekijöitä ja taustavaikuttajia
6. tiedostaa asiakkaan tavoite toimintaa järjestettäessä
7. tiedostaa kuntoutusasiakkaan lyhyen aikavälin tavoite toiminnassa
8. tiedostaa asiakkaan tavoite jatko-opintoja suunniteltaessa
9. tiedostaa asiakkaan tavoite asumispalveluita suunniteltaessa

3.3 Toimenpiteitä ja uusia käytäntöjä

Erityiskoulutuksen toimintakaudella 2015 - 2016 testasin kolmea eri arviointimenetelmää kolmella eri opiskelijalla. Opiskelijoista yksi oli ensimmäisen vuoden opiskelija, toinen oli toisen vuoden opiskelija ja kolmas oli erityiskoulutuksen päättävä opiskelija. Oman avun ja tuen tarpeen- arviointimenetelmästä testasin 1-osion verran, ensimmäisen vuoden opiskelijalla. Toisen vuoden opiskelijalla testasin TOIMI- arviointi lomaketta ja suoritin yhteisen ajanpuutteen vuoksi testaamisen yksilötyönä. Työtoimintojen arviointimenetelmää testasin yhdellä erityiskoulutuksen päättävällä asiakkaalla. Yhdessä erityiskoulutuksen muun henkilöstön kanssa paneuduttiin uuden toimintakauden alkaessa, kesäkuussa 2016, Eskoon asiantuntijapalveluiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Asiakkaiden tullessa Kaarisillan palvelunkäyttäjäksi, käytiin niin sanottu

aloituskeskustelu toimintaterapeuttien kanssa. Jaettiin tietoa erityiskoulutuksen uusien asiakkaiden toimintataidoista, tuentarpeesta ja mahdollisista kuntoutuksen tämänhetkisistä tavoitteista. Tarkoituksena erityiskoulutuksen henkilökunnalla oli kiinnittää huomiota asiakkaan siirtymävaiheeseen peruskoulusta jatko-opintoihin.

Lisäksi erityiskoulutuksen vuosikellon sisältöä tarkennettiin ja kokeilin joitakin uusia toimintatapoja toimintakauden 2015 -2016 lopulla ja seuraavan kauden alkaessa. Näitä olivat muun muassa asiakkaan kanssa käytävä arviointikeskustelu 1-2 kertaa vuodessa ja henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatiminen enemmän asiakkaan kognitiivisia taitoja vastaavaksi, sekä asiakkaiden kanssa laadittu vuosikello toiminnan ennakointiin ja selkiyttämiseen asiakkaiden tarpeisiin nähden. Henkilökohtaisiin arviointikeskusteluihin ja päätöksenteon tukemisen ohjaamiseen tein kuvallista materiaalia asiakkaan tarpeet huomioonottaen.

4. ARVIOINTIMENETELMIÄ VAIKEAVAMMAISTEN OPETUKSESSA

Kasvatus-, opetus- ja kuntoutustyössä seurataan oppijan taitojen kehittymistä ja edistymistä. Siihen tarvittavia menetelmiä on olemassa kohdennettuna eri oppimisen vaiheisiin varhaiskuntoutuksesta nuoruus – ja aikuisikään. Arvioinnin tarkoituksena on löytää oppijan opettamiseen sopivat menetelmät. Lisäksi opetuksen tulee olla oppijaa motivoivaa sekä riittävästi haastavaa oppimisen edistämiseksi tai ylläpitämiseksi. Nuoruusiässä itsenäistymisen tukemiseen, omaan elämän hallintaan ja tulevaisuuden suunnitteluun on olemassa opetuksen siirtymävaiheissa oppijan oppimista tukevia arviointimenetelmiä. Arvioinnin avulla on tavoitteena selvittää oppijan toiminnallisia taitoja ja arjessa selviytymisen taitoja, sekä psykososiaalisista taitojen tasoa. (Hyttiäinen, Kokko, Mäki, Pietiläinen, Virtanen 2014, 99.)

Seuraavassa luettelo vaikeavammaisten opetuksessa käytettävistä arviointimenetelmistä:

- Adaptiivisten taitojen harjoitteluasteikko , AB
- toimintataitojen arviointimenetelmä, AAPEP/TTAP
- Minun suunnitelmani

- Näin minä pärjään - oma arviointi tuen ja avun tarpeistani
- Porttikirja- kokemuksellinen tiedon siirto
- osaamisen ja työn vaativuuden arviointimenetelmät, IMBA ja Melba
- TOIMI menetelmä psykososiaalisen toimintakyvyn kuvaamiseen
- tötaitojen arviointiasteikko
- VAVA II opetusmateriaali ja arviointimenetelmät
- yksilökeskeinen työote

Näistä menetelmistä lyhyt kuvaus on luettavissa lähdekirjallisuudesta: Vaikeavammaisten oppilaiden opetus. (Hyytiäinen, Kokko, Mäki, Pietiläinen, Virtanen 2014, 111 - 123.)

Kaarisillan erityiskoulutuksen asiakkaiden kanssa testattavat menetelmät toimintakaudella 2015 -2016

Kaarisillassa on käytettävissä opetusmateriaalina edellä mainituista muun muassa VAVA II opetusmateriaalia, minun suunnitelmani – kansio, Näin minä pärjään - kirja, TOIMI-menetelmän kuvantamismateriaali ja tötaitojen arviointiasteikko, unohtamatta koko henkilökunnan kouluttautuneisuutta yksilökeskiseen työotteeseen.

Materiaalia ei käytetä tällä hetkellä systemaattisesti, siten että jokainen erityiskoulutuksen asiakas tullessaan Kaarisiltaan tai siirtyessään jatko-opintoihin/päivätoimintaan olisi läpikäynyt kokonaisuuden jonkin edellä mainitun arviointimateriaalin mukaan. Oppimisessa eri materiaaleja käytetään lomittain ja kokonaisuuksista otetaan käyttöön osia.

Testaan tämän Nero 2.0 – koulutuksen aikana kolmella erityiskoulutuksen asiakkaalla kolmea eri menetelmää, yhtä jokaisella. TOIMI- menetelmä psykososiaalisen toimintakyvyn kuvaamiseen, Näin minä pärjään - oma arvioni tuen ja avun tarpeistani sekä tötaitojen arviointiasteikko. Valitsen nämä menetelmät, koska ne ovat Kaarisillassa olemassa olevaa materiaalia ja vastaavat ”tämä tieto olis tarpeen”-kyselystä esille tulleisiin tarpeisiin.

4.1 Toimi – arviointimenetelmä

Toimi-arviointimenetelmällä saadaan tietoa henkilön toimintakyvystä arjessa selviytymisessä. Sen lisäksi siitä millainen on henkilön avun ja tuentarve, mitkä ovat vahvuudet ja rajoitukset. Arviointia tehdään sekä, asumisympäristössä, että päivä- tai työtoimintaympäristössä henkilön itsensä ja ohjaavan henkilökunnan yhteistoimintana. Mikäli henkilö ei itse osallistu tai tarvitse tukea arviointikeskusteluun, sekä kaavakkeiden täyttämiseen, on hyvä varmistaa laaja-alainen osallistuminen henkilökunnan/omaisten keskuudesta kattavan tiedon saamiseksi asiakkaan toimintakyvystä. Yhden työntekijän näkemys arvioinnin toteuttamiseen on liian kapea-alainen. TOIMI - arviointimenetelmä on suunnattu lähinnä kehitysvammaisille asiakkaille vammaispalveluissa. Autismikirjoon kuuluvien asiakkaiden kohdalla myös täydentävät menetelmät ovat tarpeen.

Toimintakyvyn arviointiin tulee varata aikaa esimerkiksi 1-2 viikkoa, jonka aikana arvioinnin kohteena oleva henkilö voi itsenäisesti täyttää hänelle tärkeitä kohtia. Muut tahot sopivat kokoontumisajat, jolloin voivat käydä yhdessä keskusteluita yhteenvetokeskustelu mukaan lukien. Yhteenvedon tarkoituksena on saada selville, pistemäärien avulla, taulukosta luettuna henkilön avun tarpeen määrä eri ympäristöissä ja toimintakyvyn vahvuudet/rajoitukset.

Toimintakyvyn kuvaus koostuu kolmesta osa-alueesta:

1. Henkilön elämäntilanne ja elinolosuhteet: lomake täytetään henkilön kanssa keskustellen ja haastatteleamalla.
2. Psykososiaalinen selviytyminen asuin- tai toimintaympäristössä: henkilön hyvin tuntevat lähityöntekijät tai omaiset täyttävät arviointiasteikon
3. Perustiedot henkilön psyykkisestä ja fyysisestä terveydentilasta: lähihenkilöt ja omaiset täyttävät tiedot lomakkeeseen. Henkilö itse arvioi keskustelussa läheisten kanssa omaa hyvinvointiaan.

Toimintakykyä arvioitaessa selvitetään millainen kokonaiskuva muodostuu henkilöstä kuudella eri osa-alueella:

1. toimintaympäristö
2. elämäntaitotaidot
3. kognitiiviset kyvyt /voimavarat

4. emotionaaliset voimavarat (sisältää sosiaalinen tuki, stressinsieto /hallinta, mieliala)
5. ihmissuhdeverkko ja sosiaaliset taidot
6. fyysinen kunto ja terveydentila/vamman vaikutus

(Seppälä, Sundin 2011.)

4.1.1 Esimerkkitapaus Aino

1.kerta kevät 2016

Psykososiaalinen selviytyminen asuin- ja toimintaympäristössä

Henkilö X, nimettynä tapausesimerkkinä Ainoksi, on toisen vuoden erityiskoulutuksen asiakas. Testaan henkilöä itsenäisesti reilun vuoden asiakkuuden jälkeen toimiarviointimenetelmällä erityiskoulutuksen toiminnassa. Taustatiedot ja terveystiedot on täytetty olemassa olevien tietojen ja nykyisten asiakirjojen pohjalta.

Henkilön elämäntilanne ja elinolosuhteet:

Aino asuu lapsuudenkodissa vanhempiensa kanssa. Ainolla on oma huone. Hän tarvitsee tukea /valvontaa vanhemmilta muun muassa päivittäin asumisenteidoissa. Ainon lapsuudenkoti sijaitsee maaseudulla, melko syrjässä kaupungin keskustasta. Samanikäistä seuraa hänellä on harvoin. Aino asuu tällä hetkellä mielellään vanhempiensa kanssa, kun voi muun muassa auttaa avuntarpeessa olevaa isäänsä. Aino on käynyt peruskoulun kehitysvammaisten erityisopetuksena. Hän on tällä hetkellä toista vuotta sosiaalihuoltona toteutettavassa jatko-opetuksessa erityiskoulutuksessa. Opetus kestää yhteensä kolme vuotta. Aino itse kertoo menevänsä työharjoitteluun tai töihin entiseen peruskouluunsa. Toisinaan hän ilmaisee haluavansa jäädä kotiin nykyisestä opiskelupaikasta, eikä halua tulla enää kouluun. Ainolle on tällä hetkellä hyvin merkityksellinen yhden vertaisoppijan kanssa toimiva sosiaalinen suhde. Ainolla on usein tunne-elämän ja sosiaalisen tilannetajun vaihtelua, joka näkyy toiminnan ohjauksen vaikeutena osallistua ohjattuun ryhmätoimintaan.

Terveydentila: Pituutta ja painoa ei mitattu. Kuulo on normaali ja siinä esiintyy huomattavaa yliherkkyyttä. Näköä on korjattu laseilla lähityöskentelyä varten. Tällä hetkellä lasit eivät ole käytössä, on kehoitettu näön tarkistamiseen. Ei tupakoi eikä käytä

alkoholia. Riippuvuussuhde isäänsä, pohtii usein kotoa poissa ollessaan (erityisesti apealla mielialalla ollessa) miten isä pärjää. Ainon psykososiaalinen terveydentila mietityttää, joka näyttäytyy käyttäytymisen haasteina erityiskoulutukseen osallistumisessa. Aino ei suostu käyttämään tarvittaessa lääkkeitä edes kivun lievittämiseen lääkkeen olomuodosta riippumatta. Ainolla ei ole todettua psyykkistä sairautta, vaikka oireilua esiintyy. Ainolla on olemassa mielikuvitusahmo, jonka avulla hän käsittelee itselleen hankalia tilanteita tai hakee vahvistusta ja kannustusta omalle toiminnalleen. Ainolla ei ole lääkitystä. Ainolla on Downin syndrooma, jonka ominaispiirteet näkyvät muun muassa itseilmaisussa, toiminnanohjauksessa, suoliston toiminnassa/karkean ruuan valikoivassa syömisessä.

Oman hyvinvoinnin itse arviointi - Millainen olo sinulla on ollut viimeaikoina?

Ei ole kysytty.

Tulokset - pisteytys

Ilmaisutaidot 60p.

tarkkaavuus ja toiminnanohjaus 50p.

välineelliset taidot (akateemiset taidot: lukeminen, kirjoittaminen, matemaattiset perustaidot, rahan ja kellon hallinta, tietotekniikan käyttö) 40p.

sosiaalinen tilannetaju 20p.

ihmissuhdetaidot 40p.

empatia 30p.

itseluottamus 10p.

liikkumiskyky 100p.

hygienia ja siisteys 90p.

kodin askareet 60p.

työkyky 40p.

ympäristössä liikkuminen ja toimiminen 40p.

oma terveys ja hyvinvoinnista huolehtiminen 40p.

ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki (läheiset, kotiväki, sukulaiset, tutut) 80p.

stressi ja ahdistuneisuus 50p.

mieliala 40 p.

Yhteenveto: Selviytyminen on Ainolla melko itsenäistä liikkumisessa; hän on liikkeissään varma, ketterä ja kestävä. Hänen fyysinen suorituskyky on erinomainen ja

hän onnistuu urheillessa/liikkuessa/liikunnassa. Aino osaa hoitaa oman hygieniansa Wc:ssä ja huolehtii itsenäisesti siististä ulkonäöstä. Läheisissä ihmissuhteissa, kuten kotiväen, sukulaisten ja läheisten kanssa keskinäiset suhteet ovat toimivat.

Kohtalainen avuntarve henkilöllä on: itseilmaisussa, tarkkaavuuden suuntaamisessa, toiminnanohjauksessa, empatiassa ja myötäelämisen taidoissa, asumisen ja elämisen toiminnoissa, stressin ja ahdistuneisuuden käsittelyssä.

Suuri avun tarve henkilöllä on: akateemisissa taidoissa, kyvyssä ymmärtää sosiaalisia tilanteita, kyvyssä luottaa omiin mahdollisuuksiin ja toimintaan, työkyvyssä suoriutua annetuista tehtävistä, työmotivaatiossa ja kyvyssä ponnistella vaikeuksista huolimatta, ihmissuhde – ja vuorovaikutustilanteissa, vastavuoroisessa asiallisuudessa, käyttäytymissääntöjen noudattamisessa, mielialan kohentamisessa – taipuvainen alavireisyyteen usein ympäristötekijöiden vaikutuksesta.

4.1.2 Miten toimi-arviointimenetelmä vastaa kyselyssä esille tulleisiin tarpeisiin

Kaarisillan henkilökuntaa saa tietoa toimi-arviointimenetelmän avulla

- asiakkaan vahvuuksista
- avun ja tuen tarpeen laadusta
- käyttäytymistaidoista (kohdat: tarkkaavuus ja toiminnanohjaus, sosiaalinen tilannetaju, ihmissuhdetaidot, empatia ja itseluottamus)
- ympäristötekijöistä ja taustavaikuttajista (kohta henkilön elämän tilanne ja elinolosuhteet)
- osaamista taidoista (akateemiset taidot arkipäivän elämässä)

4.2 Näin minä pärjään! - oma arvioni avun ja tuen tarpeistani

Näin minä pärjään lomakkeen avulla, voidaan selvittää, missä asioissa henkilö tarvitsee apua tai tukea. Lomakkeen avulla voidaan auttaa ja tukea henkilöä muun muassa oman elämän päätöksentekoa koskevissa asioissa. Lomakkeen täyttämässä voi olla mukana läheisiä henkilöitä, ilman päähenkilöä ei lomakkeita tule täyttää.

Neljässä eri osassa selvitetään:

1. Kuka minä olen?
2. Millaista apua ja tukea tarvitsen
3. Yhteenvedo avun ja tuen tarpeestani
4. Läheisten ihmisten kommentit

Aihealueita ovat: minäkuva, asumisentaidot, ihmissuhteet – työ-vapaa-aika, terveys ja turvallisuus. (Ah`lsten, Koski, Kosola, Rajalahti, Ristikartano 2013.)

4.2.1 Esimerkkitapaus 2 Jere

Henkilö Y, esimerkkitapaus 2, nimettynä Jereksi, on ensimmäisen vuoden erityiskoulutuksen asiakas. Testaan henkilöä itsenäisesti erityiskoulutusryhmässä muutaman kuukauden asiakkuuden jälkeen Näin minä pärjään! - oma arvioni avun ja tuen tarpeestani – arviointimenetelmällä. Lähtötilanne on elämönhallinnan tunnilla tarkastella Jeren itsetuntemusta: myönteisen minäkuvan vahvistaminen ja oman osaamisen tiedostamien ja kehittymistarpeiden tunnistaminen. Lomakkeista täytetään testauksen aikana ensimmäinen osio: Kuka minä olen? Sen tarkoituksena on saada tietoa asiakkaalta itseltään hänen kertomana. Lomakkeet täytetään kahdestaan asiasta keskustellen ja käyttäen tukena kuvallista materiaalia. Yksi osio, joka koskee elämänhistoriaa, tehdään kotona, sen jälkeen kun asia on läpikäyty ensin testaajan kanssa.

Testaaminen:

Kerroin aluksi Jerelle, että minulla on tarkoituksena saada itselleni tietoa hänestä, hänen itsensä kertomana. Lisäksi minä tarvitsen tietoa siitä mitä hän nyt jo osaa ja mitä haluaa esimerkiksi Kaarisillassa ollessa oppia tai harjoitella. Perustiedot itsestään Jere oli jo täyttänyt aikaisemmin eri yhteydessä, joten käytimme sitä hyväksi. Lisäksi mitä osaan erityisen hyvin ja missä olen taitava, oli jo myös selvitetty juuri edellisillä viikoilla elämönhallinnan tunnilla, joten se tieto siirrettiin suoraan kohtaan 2. vahvuuteni ja taitoni. Keskustelun lomakkeet pyrittiin täyttämään järjestyksessä 1.-12.

1. Nykyinen elämäni.

Siinä Jere kuvasi mielellään asioita, mitä tekee päivisin. Ilta-ajan toimintaa hän kuvasi paljon vähemmän useiden kysymysten jälkeen. Hän ei halunnut kuvata tai

kirjata sitä kenen kanssa asuu ja missä. Tähän saattoi vaikuttaa jo aikaisemmin eri henkilön kanssa käyty keskustelu samasta aiheesta, joten oletti minun tietävän asian.

2. Vahvuuteni ja taitoni

Tähän Jere oli ilmaissut aikaisemmassa keskustelussa (kuten edellä mainitsin) asiaksi kotitöissä pyykin pesemisen.

3. Minulle tärkeät ihmiset

Jere nimesi ja kirjasi heti äidin sekä isän kuuluvaksi perheeseen. Sisaruksia hän ei nimennyt, kuten ei myöskään ystäviä ja tuttavvia. Sukulaisista muorin ja papan hän kirjasi tärkeiksi ihmisiksi. Kaarisillasta hän kirjasi lomakkeeseen kaksi asiakasta ja yhden työntekijän itselle tärkeiksi ihmisiksi. Keskustelu oli hyvin vähäistä aiheesta lähiverkoston ihmiset, lähinnä hän vastasi kysymyksiin jota jouduin paljon esittämään.

4. Näin minä kommunikoin

Tämä aihe oli hyvin nopeasti läpikäyty, sillä Jere totesi kommunikoiden puheella ja kertoi osaavansa käyttää tukiviittomia. Yhdessä todettiin kumpikin, että Jere osaa myös keskustella toisen kanssa kuvien tai kuvakansion avulla.

5. Asiat josta pidän

Jere ilmaisi selkeästi pitävänsä pyykinpesusta ja tietokoneella olemisesta. Tämä aiheen Jere yhdisti myös siihen mitkä ovat hänen vahvuutensa ja taitonsa. Asiasta oli esillä myös paljon erilaisia kuvia, joita hän ei kuitenkaan halunnut tähän kohtaan valita.

6. Asiat josta en pidä

Keskustelua ei syntynyt juuri lainkaan tästä aiheesta. Esitin eri aihepiireihin tai ympäristöön liittyviä kysymyksiä kuvia apuna käyttäen, mutta Jere ei ilmaissut mitään asiaa mistä ei pidä vaan pidättäytyi keskustelemasta.

7. Elämänhistoria

Elämänhistoriaa koskeva lomake läpikäytiin Jeren kanssa elämänhallinnan tunnilla, jolloin kuvien nimettiin aihepiirit: asuminen, koulunkäynti ja työharjoittelu, harrastukset, sekä itselle tärkeät tapahtumat perheessä, suvussa tai ystäväpiirissä. Näihin pyysin

vastaukset kotitehtävänä. Yhdessä äidin kanssa Jere oli yhdellä sanalla vastannut kuhunkin aihepiirin kysymykseen, joista mm. viimeiseen oli kirjattu sukujuhlat. Keskustellessa tehtävästä Jeren kanssa hän luki vastaukset suoraan lomakkeesta eikä enempää halunnut aiheesta keskustella.

8. Näitä asioita haluan oppia.

Kotona opeteltavat asiat Jere nimesi ja valitsi tarjolla olevista kuvista nopeasti; kuntosalilaitteiden hankkiminen ja pyykinpesu. Vaikeaa oli sanoa miksi, siihen en vastausta saanut. Kouluympäristössä opeteltavia asioita Jere mietti pidemmän aikaa. Esittämieni kysymysten myötä puutöiden ja tietokonetyöskentelyn lisäksi Jere mainitsi ompelamisen ja videoinnin tai oman nauhoituksen tekemisen. Vapaa-ajalla tapahtuvaan asioiden oppimiseen Jere mainitsi ensin nuotion sytyttämisen, muut toiminnot, kuten minigolfin pelaaminen isän kanssa tai elokuvissa käyminen vaativat aikaa, kunnes Jere ne nimesi apuna olleiden kuvien joukosta.

9. Minulle haastavat tai vaaralliset tilanteet

Lomake jäi ajanpuutteen vuoksi läpikäymättä.

10. Tämän hetkinen tukeni

Keskustelun synnyttäminen aiheesta oli hankalaa. Jere tuntee olevansa omatoiminen. Esittämilläni kysymyksillä: ”tarvitsetko kotona apua äidiltä?”, sain vastaukseksi: ”Joo”. ”tarvitsetko Kaarisillassa joskus apua ohjaajalta”, sain vastaukseksi ”Joo”.

11. Mitkä asiat elämässäni hyvin

Asumiseen, koulunkäyntiin, vapaa-aikaan, rahankäyttöön, itsestä huolehtimiseen ja kaverisuhteisiin liittyviin kysymyksiin Jere keskittyi keskustelussa melko hyvin. Hän vastasi joko sen perusteella mitä hän koki osaavansa tai miten hän yleensä mielekkäästi aikaansa viettää. Kotona saa osallistua mieleiseen pyykinpesuun, Kaarisillan koulussa saa kuunnella CD:tä ja äänikirjoja, vapaa-aikana saa käydä kaveria tapaamassa, rahaa on riittävästi omiin ostoksiin, osaa peseytyä itsenäisesti ja ystävyysuhteita voi hoitaa papan kanssa aikaa viettämällä.

12. Mitä asioita haluaisin muuttaa.

Aihe oli vaikea tälle keskustelulle. Keskittyminen oli myös heikkoa. Aihepiirit olivat asuminen, koulunkäynti, vapaa-aika, rahankäyttö, itsestä huolehtiminen ja ystävyysuhteet. Jere ilmaisi asian mieluummin siten, että mitä haluaa. Jere kertoi haluavansa, että kotona hänelle hankittaisiin kännykkä tai oma tabletti. Kaarisillan koulussa hän haluaisi siivota ja erityisesti imuroida. Vapaa-ajan viettämiseen hän haluaisi sarjakuvalehtiä, joko ostaa kaupasta tai tilata itselleen jonkin lehden. Muiden aihepiirien asioista hän ei halunnut keskustella.

Yhteenveto:

Jere kykeni keskustelemaan kahdestaan lomakkeiden Kuka minä olen? – osion aiheista. Tehtävien tekeminen vaati herättelyä kuivilla ja toisinaan motivointia itse keskusteluun. Jere pyrki vastaamaan asioihin usein lyhyesti ja nopeasti. Jere osasi kertoa hyvin niitä asioita mistä hän pitää ja mitä hän osaa. Erilaisilla kysymyksillä ja tukimateriaalin avulla Jere osasi myös ilmaista mitkä asiat hänen elämässään on hyvin ja mitä hän haluaa muuttaa. Keskustelussa tuli esille, että ne asiat mitkä Jere koki ehkä hyvin henkilökohtaisiksi, vaikeiksi tai mistä hän ei pidä; hän ei välittänyt niistä puhua. Erityisen vähän Jere toi esille perhepiiriin liittyviä asioita ja itselle tärkeät tapahtumat omassa elämässä hän ilmaisi sukujuhlina. Käsitys omasta tuentarpeesta oli myös epäselvä.

4.2.2 Miten näin minä pärjään!- lomakkeet vastaa kyselyssä esille tulleisiin tarpeisiin

Kaarisillan henkilökuntaa saa tietoa: Näin minä pärjään! – lomakkeiden avulla:

- asiakkaan vahvuuksista
- mielenkiinnonkohteista
- avun ja tuen tarpeen laadusta
- taustavaikuttajista (nykyinen elämäni ja tärkeät ihmissuhteet)
- toiveista ja tarpeista
- ihmissuhdetaidoista (kommunikaatiotaidot ja muiden kanssa toimiminen)

- yhteiskuntavalmiuksista (akateemiset taidot; lukeminen, kirjoittaminen, laskeminen, ajanhallinta, raha-asoiden hoitaminen, asioista päättäminen, terveyteen - ja turvallisuuteen liittyvät asiat)

4.3 Työtaitojen arviointiasteikko

Työtaitojen arviointiasteikko on tuotos Iso-Britanniassa 1970-luvulla toteutettua kuntoutusprojektia, jonka aikana The Work Skill Rating Scale - asteikko valmistui. Kehitysvammaliitto on suomentanut sen kehitysvammaisten kuntoutus-, koulutus- ja työtoiminnan käyttöön. Sitä kokeiltiin ensimmäisten joukossa Perttulan erityisammattikoulussa, jota he muokkasivat sitä omia koulutustarpeitaan vastaavaksi. Vuonna 1984 siitä laadittiin Perttulan ammattiopetuksen valmentavaan koulutukseen toimiva työtaitojen arviointimenetelmä, jota käytettiin systemaattisesti työkokeiluja arvioitaessa. Kehittämistyöstä vastasivat Perttulan erityisammattikoulusta psykologi Olli Daavittila ja Jyväskylän yliopiston erityispedagogiikan laitokselta tutkija Tuula Matikainen. Työtaitojen arviointiasteikon alkuperäinen tarkoitus on ollut kehitysvammaisten työtaitojen arviointi, mutta kehittämis- ja tutkimustyön kautta sitä voidaan käyttää laajemmin. On todettu, että arviointiasteikko soveltuu hyvin: tutkimustyöhön, lähtötason arviointiin ja työtaitojen seurannan arvioimiseen koulutuksessa ja työtoiminnassa.

Työtaitojen arviointiasteikko tulee täyttää huolellisesti ja järjestelmällisesti. Arviointi tehdään asteikossa kuvatun käyttäytymisen mukaan, ei oman subjektiivisen asteikon mukaisesti. Siten eri arvioijien tulokset ovat verrannollisia keskenään.

Työtaitoja arvioidaan 24 eri osiossa ja niistä syntyy pistemäärät, jotka voidaan koota yhteen arviointilomakkeeseen. Osioita voidaan tarkastella myös yksittäin. Kehitysvammaisilla esiintyy yleisesti vaikeuksia työtaitojen hallinnassa, kuten esimerkiksi itsenäisessä työskentelyssä, työn suunnittelussa, muuttuvissa työtilanteissa ja työskentelyn itse arvioinnissa. Perttulan erityisammattikoulussa on todettu tapahtuvan oppimista ja kehittymistä oppijoiden taidoissa tulosten jälkeen toiminnan tavoitteiden

asettelussa. Oppijoiden taitojen kehittyminen vaatii myös henkilöstöltä laajaa näkökulmaa ja riskinottoa elinikäisen oppimisen periaattein. (Daavittila, Matikainen 1997.)

4.3.1 Esimerkitapaus Väinö

Työtaitojen arviointiasteikon arviointilomakkeen täyttäminen

Arvioitava oppija: Väinö

Työtehtävät jota arviointi koskee: Kaarisillan erityiskoulutuksen työtoiminnan loppuarviointi.

Työskentelyaika: syksy 2015-kevät 2016 välinen aika

Päiväys ja arvioija: Satu Soivio 20.4.2016

1. Työssäkäynti ja työpaikalla pysyminen	5p.
2. Työaikojen noudattaminen	3p.
3. Työvaatetuksen asianmukaisuus	5p.
4. Vireys	4p.
5. Itseluottamus	3p.
6. Asennoituminen ohjaaviin henkilöihin	3p.
7. Asennoituminen toisiin työntekijöihin	2p.
8. Itsenäisyys toverisuhteissa työpaikalla	8p.
9. Ohjeiden ymmärtäminen	2p.
10. Ohjeiden muistaminen	4p.
11. Sopeutuminen vaihteleviin työtilanteisiin	2p.
12. Itsenäisyys työskentelyssä	3p.
13. Suunnitelmallisuus	2p.
14. Työskentelyn tulokset – määrä	4p.
15. Työskentelyn tulokset – laatu	4p.
16. Työskentelyn tasaisuus	3p.
17. Keskittyminen ja kestävyys	3p.
18. Auttamis- ja palveluhalukkuus	3p.
19. Työvälineiden- ja tarvikkeiden käsittely-työturvallisuus	3p.

20. Oman työn arviointi	4p.
21. Vastuuntuntoisuus	3p.
22. Taitojen käyttäminen	2p.
23. Puheilmaisu	3p.
24. Fyysinen suorituskyky	3p.

Pisteet yhteensä 76 vertailuluku120.

Yhteenveto: Työtoimintaan osallistuminen ja työn äärellä pysyminen onnistuu hyvin. Toiminta-ajan noudattaminen vaatii suunnitelmallista toimintaa ohjaushenkilöstöltä ja riittävän selkeän ohjeistuksen laatimisen Väinölle. Omiin taitoihin luottaminen vaatii harjoitusta. Ohjaaviin henkilöihin asennoituminen on kohtuullisen myönteistä. Toisiin oppijoihin työtoiminnassa suhtautuminen on melko välinpitämätöntä ja aikuismainen käyttäytyminen aika-ajoin puuttuu kokonaan. Väinön keskittyminen omaan työntekoon keskeytyy usein toisen oppijan käyttäytymisen seurauksena. Ohjeiden ymmärtämiseen Väinö tarvitsee hyvin havainnollistetun esimerkin. Hän muistaa hyvin ohjeet ymmärrettyään ne. Muuttuvat työtilanteet ovat vaikeita Väinölle ja hän tarvitsee niihin ennakkointia/aikaa asian ymmärtämiseen, jos mahdollista. Väinö työskentelee melko itsenäisesti ja kykenee aloittamaan tutun työn oma-aloitteisesti. Suunnitelmallisuus ja harkintakyky työtehtävien tekemisessä vaatii ohjausta. Työskentelyn tulokset ohjauksen avulla ovat yleensä hyviä sekä määrällisesti, että laadullisesti. Ohjauksella on vaikutusta työskentelyn tasaisuuteen. Väinö kykenee keskittymään kohtalaisesti ja toisinaan hyvin työhön rauhallisessa ympäristössä. Hän osallistuu auttamis- tai palvelutehtäviin melko mielellään. Työturvallisuuden huomiointi ja siinä ohjeiden noudattaminen on melko vähäistä. Oman työn tuloksia ja sen suorittamisen aikana tulleita asioita Väinö osaa arvioida itse melko hyvin. Hän kykenee kohtalaisen vastuulliseen työskentelyyn. Väinön työskentely vastaa yleensä hyvin hänen taitotasoaan. Puheilmaisu Väinöllä on kohtalaisen selkeää. Fyysinen suorituskyky on melko hyvä.

Hyvät tai melko hyvät taidot Väinöllä on arviointiasteikon mukaan: työssäkäyntiin, asianmukaiseen pukeutumiseen, työssä motivoitumiseen, ohjeiden muistamiseen, työskentelyn laadun ja määrän tuottamiseen, itse arviointiin ja olemassa olevien taitojen käyttämiseen.

Kehitettävää ja uusien oppimistavoitteiden asettelussa työtoiminnassa tulee tarkastella Väinön kohdalla ensisijaisesti seuraavia osa-alueita: asennoituminen toisiin työntekijöihin, itsenäisyys toverisuhteissa työpaikalla, ohjeiden ymmärtäminen, sopeutuminen vaihteleviin työtilanteisiin, suunnitelmallinen toiminta sekä työvälineiden ja tarvikkeiden käsittely-työturvallisuus.

4.3.2 Miten työtaitojen arviointiasteikko vastaa kyselyssä esille tulleisiin tarpeisiin

Kaarisillan henkilökuntaa saa tietoa työtaitojen arviointiasteikon avulla asiakkaan työelämätaidoista ja työtaidosta sekä työkäyttäytymisestä.

- asiakkaan taitotasosta
- asiakkaan kehittymistarpeista ->toiminnan tavoitteiden asetteluun vrt. asiakkaan tuen ja avun tarve
- käyttäytymistaidoista (työelämän pelisääntöjen noudattaminen, vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaidot taidot, itsetuntemus ja itsetuntemus, sopeutuminen vaihteleviin tilanteisiin)

5. ERITYISKOULUTUKSEN ASIAKKAAN TAUSTATIEDOT ASIAKKUUDEN ALKAESSA

Kaarisillan erityiskoulutuksen asiakkaaksi hakeutuessa asiakkaan tulee täyttää hakulomake keväällä järjestettävään hakuaikaan. Hakuaika ilmoitetaan vuosittain Eskoon nettisivuilla ja kouluverkostossa yhteistyöpalaverissa Seinäjoen alueen opetushenkilöstölle, sekä sosiaalityöntekijöiden kautta kuntiin. Hakija täyttää lomakkeen, jossa kysytään henkilötietoja, perustietoja sekä tietoja aikaisemmasta koulu-, opiskelu tai työhistoriasta. Sen lisäksi asiakkaaksi hakeutuva sopii tutustumispäivistä Kaarisillan erityiskoulutukseen ja täyttää tuolloin tutustujan tiedot - lomakkeen. Tutustujan tiedossa kysytään hakijalta mm. arjen toiminnoista, vuorovaikutustaidoista ja käyttäytymisen

haasteista (LIITE 2). Tutustumispäivistä henkilökunta kirjaa havaintoja, sekä asiakkaalle, että erityiskoulutuksen käyttöön (LIITE 3).

Hakulomakkeeseen (LIITE 4) pyydetään liittämään palvelusuunnitelma, aikaisemmat koulu-, opiskelu- tai työtodistukset ja muut mahdolliset valintaan vaikuttavat asiantuntijalausunnot.

Tutustujan tiedot - lomake ja koonti tutustumispäivästä edellisen toimintakaudenajalta ovat henkilökunnan käytössä asiakkaaksi haku- ja valintaprosessin aikana. Tietoja käytetään erityisesti ryhmäkokoontia muodostettaessa.

Asiakaspaikan vastaanottamisen ja vahvistamisen jälkeen henkilökunnan käytössä on edellä mainittujen hakulomakkeen liitteiden lisäksi asiakastietojärjestelmä - Effican kirjatut tiedot asiakkaasta. Viimeisimmän koulu- tai opiskelutodistuksen asiakkaan pyydetään toimittavan Kaarisiltan erityiskoulutuksen alkaessa.

5.1 Asiakastietojärjestelmä- Effican lomakkeet

Asiakastietojärjestelmä Effican on sähköinen hoitokertomus asiakkaasta. Lomakkeet sisältävät: henkilötietoja, asiakassuhteessa huomioonotettavia taustatietoja, nykyhetken kuvausta, tavoitteita ja suunnitelmia, arviointia ja päätöksiä, sekä terveystietoja. Kaarisillassa henkilökunta saa tietoa asiakkaasta Effican avulla. Eri lomakkeita ovat: riskitiedot, perustiedot, tiivistelmä-lomake, lupa-lomake, kuntoutus-lehti, hoitotyön kansio ja ammatti-kansio. Näihin lomakkeisiin tutustumalla henkilökunta saa taustatietoa asiakkaasta Kaarisillan toiminnan alkaessa. Mikäli asiakkaasta on Efficassa vain perustiedot -lomake täytettynä tulee Kaarisillan asiakkuuden alkaessa läpikäydä seuraavat Effican - lomakkeet: riskitiedot, lupa-lomake, hoitotyön kansio elämisen toiminnot - lomake täydennettynä tarvittaessa apu-lehdellä, niin sanotussa tulohaastattelussa tai lähihenkilöiden tapaamisessa. Seuraavassa tekstissä lyhyt kuvaus niiden lomakkeiden sisällöstä, joita asiakkuuden alkaessa tarkastellaan. Effican kirjaamisohjeista saa tarkempaa tietoa lomakkeiden sisällöstä ja niiden käyttämisestä.

Riskitiedot näkymä (RISKIT)

Tähän on asiakkaasta tehty kirjaus, jossa on määritelty asioita, jotka on välttämätöntä tietää ja on otettava hoidossa huomioon.

Perustiedot (PER)

Sisältävät asiakkaan henkilö- ja osoitetiedot sekä yhteyshenkilöiden tietoja.

Tiivistelmälomake (TIIV)

Tähän on kirjattu ensimmäiselle sivulle asiakkaan hoitoon osallistujat. Lisäksi siihen on vapaamuotoisesti kirjattuna lyhyt kuvaus asiakkaasta, palvelutuote sekä asiakkaan tämänhetkistä tietoa asumisen, sekä työ- ja päivätoiminnan osalta. Toiselle sivulle on kirjattu tietoa asiakkaan sosiaalisesta verkostosta ja lisätietoihin asiantuntijoiden merkintöjä.

Lupa lomake (LUPA)

Sisältää tietoa siitä mihin asiakas/asiainhoitaja tai vanhempi on antanut luvan Eskoon organisaation käyttöön.

Kuntoutus lehti (KEVKUN)

Tähän on kirjattuna asiantuntijapalveluiden moni ammatillisen työryhmän laatima kuntoutussuunnitelma asiakkaalle. Siinä on yhteenveto asiakkaalle tehdyistä tutkimuksista, arvioinneista ja ohjauksesta, sekä suunnitelma asiakkaan tarvitsemista palveluista ja tukitoimista.

tästä puuttuu tekstiä kirjaamisohjeista.

Hoitotyön kansio (HOI)

Kansiossa on eri lehdille koottuna tietoa asiakkaan kokonaisvaltaisesta hoitamisesta. Elämisen toiminnot lomaketta (ETOIM) voidaan täyttää asiakkaan tulohaastattelussa. Myös hoito- ohjeet - lomakkeen apu-lehdelle (APU) kirjataan täydentävää tietoa hoito- ja toimintaohjeiksi. Hoitotyönsuunnitelma – lomakkeelle (HOISU) tehdään asiakkaan hoitotyönsuunnitelma, joka sisältää kaikki asiakkaan henkilökohtaiset suunnitelmat asumispalveluissa asumisharjoittelusta, kuntoutus- tai tutkimusjaksosta asumissuunnitelmaan. Päivittäisiin huomioihin (PÄHU) kirjataan jokapäiväinen havainnointi asiakkaasta asumispalveluissa ja työ- ja päivätoiminnassa siihen kirjataan siihen kirjaamisohjeiden mukaisia havaintoja tarvittaessa.

Ammattikansio

Kansiossa on eri ammattiryhmien lausuntoja, joihin Kaarisillassa on lukuoikeus ohjaus- ja hoitohenkilökunnalla.

Todistukset ja lausunnot – kansio (TOD/LAUS)

Tähän on kirjattu asiakkaalle tehtyjä lausuntoja muun muassa asiantuntijoiden toimesta. Kaarisillassa nimetyillä henkilöillä on oikeus kirjata läsnäolotodistuksia ja muulla henkilökunnalla on tämän kansioihin tietoihin luku-oikeus.

5.2 Palvelusuunnitelma

Sosiaalihuollossa asiakaslaki ja kehitysvammaisissa erityishuoltopäätös määrittelevät asiakkaalle laadittavan suunnitelman palveluista. Asiakkaan kotikunnan tehtävänä on laatia yhdessä vammaispalvelun asiakkaan kanssa suunnitelma, jossa on kirjattu asiakkaalle tarkoituksenmukaiset ja sopivat palvelut. Asiakkaan kuuleminen ja oman mielipiteen ilmaiseminen kirjataan suunnitelmaan. Suunnitelmasta tulee käydä selville asiakkaan toimintakyky, elämäntilanne ja tarpeet, jotta voidaan järjestää määrällisesti ja laadullisesti palveluita. Vammaisen henkilön on tarkoitus palvelusuunnitelman avulla saada riittävät tukitoimet arjessa selviytymiseen. (www.thl.fi[viitattu 18.10.2016]).

5.3 Tutustujan tiedot – lomake

Kaarisillan erityiskoulutuksen asiakkaaksi tuloprosessi sisältää lomakkeita ja toimintaohjeita henkilökunnalle siitä, miten toimitaan uusien ja jo palvelunkäyttäjänä olevien asiakkaiden kanssa. Tutustujan tiedot - lomake (LIITE 2) lähetetään asiakkaalle täytettäväksi sen yhteydenoton jälkeen, kun on sovittu tutustumispäivistä erityiskoulutukseen. Tämän lomakkeen avulla erityiskoulutuksen henkilökunta pyrkii tarjoamaan asiakkaan taitotasoa vastaavaa ryhmätoimintaa tutustumispäiville. Tutustujan tiedot lomake sisältää lähinnä perustiedot asiakkaasta, sekä arjenhallintaan liittyviä asioita. Lomakkeesta saadaan selville myös käyttäytymistaitoja, yhteiskuntavalmiuksia ja toimintaohjeita joita henkilökunnan on hyvä tietää.

Kuntoutusjakson aikana Kaarisillan toimintaan hakevan henkilön osalta täytetään erillinen hakulomake (LIITE 5).

5.4 Erityiskoulutuksen tutustumispäivät - lomake

Asiakkaan erityiskoulutusryhmään tutustumispäivistä tehdään kirjallinen koonti (LIITE 3). Erityiskouluttaja kirjaa asiakkaasta havaintoja toimitaan osallistumisen osalta. Havainnoissa huomioidaan muun muassa itseilmaisua, vuorovaikutustilanteita, arjentaitojen hallintaa ja tuen tarvetta toiminnan aikana, sekä tiedollisia taitoja. Kirjaukset tutustumispäivien havainnoista annetaan sekä asiakkaalle, hänen opettajalleen että Kaarisiltaan erityiskoulutuksen henkilökunnan käyttöön.

5.5 Aikaisemmat koulu- ja opiskelutodistukset

Todistukset ja arvioinnit peruskoulusta tai sen jälkeisestä opiskelusta toimitetaan Kaarisiltaan jo hakulomakkeen liitteenä. Mikäli aikaisemmat todistukset puuttuvat erityiskoulutuksen asiakkuuden alkaessa, niin asiakasta pyydetään toimittamaan ne erityiskoulutuksen henkilökunnan käyttöön. Näiden pohjalta voidaan laatia taitotasoa vastaavaa koulutusta ja pyrkiä vähintään ylläpitämään saavutettuja taitoja.

5.6 Hojks siirtymävaiheessa

Peruskoulussa erityisopetusta saaneille oppilaille on lain mukaan laadittu opettamista ja opetuksen järjestämistä koskeva, pedagoginen suunnitelma, henkilökohtainen suunnitelma (HOJKS). Se sisältää tietoa mitä oppilas on opiskellut, millä keinoin ja millaisia tavoitteita oppimiselle on asetettu. Siinä vaiheessa, kun peruskoulu on päättymässä, tulee sen hetkisen opetushenkilöstön huolehtia niin sanottu siirto- HOJKS tai viimeisin HOJKS seuraavaan opiskelupaikkaan. Oppilaan ja vanhempien lupa tarvitaan tietojen siirtämiseen. Hyvä käytäntö on myös kutsua tulevan opiskelupaikan edustaja viimeiseen HOJKS tapaamiseen, jossa tiedonsiirto voidaan tehdä vuorovaikutteisesti keskustellen. Tämä on mahdollista silloin kun vastaanottava taho peruskoulun jälkeiseen opetukseen on tiedossa. (Hyytiäinen, Kokko, Mäki, Pietiläinen, Virtanen 2014, 57- 58,98.),(www.oppimateriaalit.jamk.fi)[viitattu 15.10.2016].

6. LÄHTÖTASON ARVIOINTI

Asiakkaan tai oppijan aloittaessa uudessa toimintapaikassa tulee asettaa sen hetkisellemme toiminnalle tavoitteet. Tavoitteidenasettelu perustuu asiakkaan olemassa olevaan osaamiseen. Lähtötason arvioinnissa on tavoitteena saada selville: mitä oppija on aiemmin oppinut, mitä hän osaa nyt ja miten hän oppii. Tämän jälkeen laaditaan suunnitelma oppimiseen, ohjaamiseen ja arvioinnin toteuttamiseen. (www.lakeeri.info[viitattu 15.10.2016]).

6.1 Lähtötason arviointi Kaarisillassa

Eryityskoulutuksen asiakkaiden lähtötason selvittäminen perustuu tällä hetkellä niihin tietoihin mitä kukin asiakas on itsestään hakemuksessa ilmoittanut. Hakukaavakkeen liitteenä olevista asiantuntijalausunnoista saadaan parhaiten tietoa asiakkaan toimintataidoista, mikäli lausunto on kirjattu kattavasti tutkimuskäynnin jälkeen. Yhtenäistä lähtötilanteen kartoittamiseen olevaa arviointimenetelmää ei ole Kaarisillassa käytössä. Eryityskoulutuksesta vastaavat työntekijät kokevat, että peruskoulujen päästötodistukset eivät anna kattavasti tietoa asiakkaan taidosta. Todistuksista saa myös hyvin erilaista tietoa eri kuntien erityisopetuksen edustajien kirjaamana. Usein myös siirto -HOJKS tai viimeisin HOJKS jää toimittamatta siirtymävaiheessa erityiskoulutuksen käyttöön. Tällä hetkellä erityiskouluttajat ottavat tarvittaessa itse yhteyttä lähettävään kouluun tai asiakkaan vanhempiin tietojen saamiseksi. Asiakkaan kuntoutussuunnitelmaan kirjatuista tavoitteista saadaan tietoa lähes aina terapeuttien tai lähihenkilöiden toimesta, joten niiden osalta lähtötaso on määriteltävissä.

6.2 Yhteistyö Eskoossa asiantuntijapalveluiden kanssa Kaarisillan toimintakaudella 2015 – 2016

Tämän projektitehtävän aikana on tehty yhteistyötä Eskoon toimintaterapeuttien ja Kaarisillan erityiskoulutuksen henkilökunnan kanssa. Toimintaterapeutit ovat käyneet tutustumassa Kaarisillan toimintaan ja tiloihin. Heille on esitelty muun muassa

asiakkuusprosessia. Yhdessä keskustellen on todettu yhteys yhteisiin asiakkaisiin, jotka hakeutuvat peruskoulun jälkeen jatko-opintoihin, erityiskoulutukseen tai päivätoimintaan.

Asiakkaan käydessä neuvolakäynnillä 16-vuotiaana Eskoon asiantuntijapalveluissa, tehdään tutkimuksia ja toimintakyvyn arviointia. Siitä syntyy dokumentaation perusteella tietoa asiakkaasta. Tämän tiedon välittyminen siirtymävaiheessa peruskoulun jälkeiseen toimintaan on tärkeää palvelua totuttavalle taholle, tässä projektitehtävässä Kaarisillan erityiskoulutuksen henkilökunnalle. Erityiskoulutukseen valitut asiakkaat ja paikan vastaanottaneet, ovat usein jo hakemuksen yhteydessä toimittaneet liitteinä asiantuntijoiden lausuntoja. Ne eivät kuitenkaan aina ole kaikenkattavia, joissakin saattaa olla vajavaiset tiedot terapeuttien lausunnoista tai sitten tieto on muuttunut liitteinä olleisiin asiakirjoihin verrattuna.

Projektitehtävään liittyen järjestimme kesäkuussa 2016 yhteisen tapaamisen kahden Eskoon toimintaterapeutin, Kaarisillan kahden erityiskouluttajan ja yhden sosiaaliohjaajan kesken. Toimintaterapeutit jakoivat tietoa erityiskoulutuksen henkilökunnalle elokuussa 2016 Kaarisillassa uutena aloittavista koulutusryhmien asiakkaista. Kaarisillan henkilökunta sai samalla esittää tarkentavia kysymyksiä muun muassa asiakkaan tuentarpeeseen liittyen. Hakemusten liitteet, kuten asiantuntijoiden lausunnot, olivat melko hyvin sisältäneet asiakkaasta ennakkotietoa. Keskustelun aikana tuli kuitenkin esille koulutusryhmissä aloittavista asiakkaista myös uutta tai aikaisemmasta poikkeavaa tietoa. Kaarisillan erityiskoulutuksen henkilökunta koki, että toimintaterapeuttien tekemä työ asiakkaiden kanssa ja siitä syntynyt tieto oli arvokasta tietoa siirtymävaiheessa.

6.3 Lähtötason arviointi tulevaisuudessa

Tulevaisuuden tavoitteeksi on asetettu arviointimateriaalin hankinta toimintataitojen arviointiin. 16-vuotisneuvolakäynnin yhteydessä asiakkaan toimintataitojen arvioinnin yhtenä välineenä voitaisiin käyttää esimerkiksi AAPEP-toimintataitoarviointimenetelmää ja erityisesti nuorille aikuisille suunnattua TTAP -versiolla koettaisiin olevan tarvetta toimintakyvyn arvioinnin yhteydessä. Olisiko se tulevaisuudessa autismikuntoutusohjaajien työtä vai toimintaterapeuttien? Niiden Eskoon

asiantuntijapalveluiden henkilöstön, jotka ovat arviointimenetelmään perehtyneet. Olisiko arviointi mahdollista toteuttaa 16-vuotiaana neuvolakäynnin yhteydessä. Tällöin on oppivelvollisuus päättymässä ja asiakkaan tulee tehdä valintoja siirtymävaiheessa omiin voimavaroihin, mielenkiinnonkohteisiin ja tuen tarpeeseen peilaten. Uskoisin, että arvioinnista saatuja tukoksia voitaisiin käyttää suoraan asiakkaille järjestettävän palvelun tavoitteiden asettelussa, kun suunnitellaan asiakaslähtöistä toimintaa. Järjestyisikö erityiskoulutuksen toimintakauden kauden aikana mahdollisuus arvioida miten taidot ovat kehittyneet, onko tavoitteiden asettelu onnistunut ja miten asiakas on kehittynyt. Tapahtuisiko testauksen jälkeinen seuranta erityiskoulutuksen henkilökunnan toimesta vai millä tavalla se järjestyisi, on ratkaistava. Mikäli tämän menetelmän käyttöönottoon päädytään edellyttää se ensin TTAP -arviointimenetelmän hankintaa Eskooseen ja sen suomentamista. Tavoitteena on että hankinta on tehty Nero 2.0 koulutuksen päättyessä ja käännöstyö aloitetaan vuoden 2017 aikana. Sen jälkeen käyttäjiä perehdytetään arviointimenetelmään ja sitä testataan asiakkaille neuvolakäynnin yhteydessä. Asiantuntijapalveluiden henkilöstö, autismikuntoutusohjaajat ja erityiskoulutuksen henkilöstö jatkavat yhteistyötä asiakkaille laadukkaana palvelun ja palvelutuotteen kehittämisessä.

6.4 Toimintataitojen arviointimenetelmä – AAPEP

Toimintataitojen arviointimenetelmä AAPEP (Adolescent and Adult Psychoeducational Profile) on nuorille ja aikuisille, erityisesti autistisille ja autismikirjon henkilöille suunnattu menetelmä. Soveltuvuus on todettu myös keskiasteisesti ja vaikeasti kehitysvammaisten henkilöiden arviointiin. Arviointimenetelmän avulla saadaan tietoa henkilöstä oppivelvollisuusiän jälkeen, itsenäistymisen taitoja selvittäessä ja tulevaisuuden suunnittelua tehtäessä, asumisen – ja päivä- tai työtoiminnan osalta. Sillä saadaan myös selville henkilön valmiuksia selvittää yhteiskunnassa. Arvioinnin tuloksista voidaan saada selville millaiset taidot henkilöllä on toimia eri ympäristöissä, joita ovat: koti, koulu ja työympäristö. Arviointi tehdään aina luonnollisessa ympäristössä, siellä toimivien henkilöiden kanssa. Taidot luokitellaan menetelmässä tämän hetkisiin ja orastaviin taitoihin. Toiminnallisuutta selvitetään kuudella eri osa-alueella: työtaidot,

omatoimisuustaidot, vapaa-ajanviettotaidot, työkäyttämistaidot, vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaidot. Orastavien taitojen osalta henkilön on mahdollista vielä kasvattaa taitojaan harjoittelemalla ja opettelemalla näitä asioita. Arvioinnin avulla saatuja vastauksia voidaan näin ollen hyödyntää suoraan oppimisessa ja kuntouttavassa toiminnassa. (Mesibov, Schopler, Schaffer, Landrus 1997, 3) (Ikonen, Karjala, Kortelainen, Mäkelä, Nevalainen, Oksala, Ruusu vuori, Roponen, Salmi, Suvanto 2015)

6.5 Toimintataitojen arviointimenetelmä- TTAP

Toimintataitojen menetelmän uusi versio on nimeltään TTAP (TEACCH Transition Assessment Profile). Se on peruskoulun jälkeiseen siirtymävaiheeseen suunnattu menetelmä autismin kirjon nuorille tai henkilöille joilla on lievä- vaikea kehitysvamma. Henkilökohtaisten mielenkiinnonkohteiden ja vahvuuksien selvittäminen on ajankohtaista aikuistumisen kynnyksellä. TTAP on laaja arviointiväline, jossa tietoa kerätään sekä koti, että koulu ympäristössä. Arviointia tehdessä henkilölle kostuu taitorekisteri. Siinä oleva tieto on kerätty koko siirtymävaiheen opiskelun ajalta arkipäivän toimintaympäristössä. Tavoitteena on myönteisesti aikuisuuteen suuntaaminen ja taitorekisterin hyödyntäminen tulevissa työ- ja asumisympäristöissä opiskelun päättyessä. (Ikonen, Karjala, Kortelainen, Mäkelä, Nevalainen, Oksala, Ruusu vuori, Roponen, Salmi, Suvanto 2015, 26)

7. ERITYISKOULUTUKSEN TOIMINTAKAUSI

Kaarisillan erityiskoulutuksen toimintakausi on elokuun ja kesäkuun välinen aika. Kesäkuussa vahvistetaan uudet asiakkuudet sekä jatkavien asiakkaiden toimintapäivät. Kesäkuun toimintaa kutsutaan asiakkaiden osalta kesätoiminnaksi, joka sisältää mm. teemapäiviä, tapahtuman järjestämistä ja valmisteluja, ohjattua vapaa-ajan toimintaa ja retkiä asiakkaiden toiveet huomioon ottaen. Kesäkuun toimintaan osallistumisesta asiakkaat ilmoittavat (toukokuussa) kesäalomakyselyn yhteydessä.

Eryityskoulutuksen toiminnan toteuttaminen elo -toukokuun välisellä ajalla sisältää henkilökunnan osalta: uusiin asiakkaisiin tutustumisen sekä jatkavien asiakkaiden erityiskoulutuksen vahvistamisen, henkilökohtaisten tavoitteiden asettelun sekä

suunnitelmallisen toiminnan toteuttamisen ja arvioinnin. Asiakkaan erityiskoulutuksesta vastaa erityiskouluttaja. Toiminnan toteuttamisessa on mukana muuta ohjaushenkilöstöä ja tarvittaessa vahvan tuen asiakkailta henkilökohtaista tukea toimintaan osallistumisen ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

7.1 Erityiskoulutuksen vuosikello

Vuosikellon mukaan toiminta jakautuu kauden aikana seuraavalla tavalla:

KESÄKUU:

- jatkavien ja päättävien asiakkaiden tietojen siirtäminen/ ajan tasalle saattaminen asiakastietojärjestelmä - Effican kirjaamisohjeiden mukaan
- uusien/ aloittavien asiakkuuksien vahvistuminen ja henkilökohtaisten tukitoimien määrittely (esim. henkilökohtaisen avun tarve/tilapäisasumisen tarve erityiskoulutuksen ajaksi)
- aloittavien asiakkaiden asiakirjoihin ja taustatietoihin tutustuminen (tutustujan tiedot -lomake, tutustumispäivän koonti, hakemuksen liitteet ja Eskoon asiakastietojärjestelmä)
- keskustelu -siirtymävaiheen tiedonsiirto Eskoon asiantuntijapalveluiden henkilöstön kanssa uusista erityiskoulutuksen asiakkaista
- edellä mainituista asiakirjoista tiedon siirtäminen Effican ETOIM -lomakkeelle ja APU -lehdelle (valmiiksi henkilökohtaista aloituskeskustelua varten)
- henkilökohtaisen kansion perustaminen
- ravitsemuskeskuksen tiedotteen lähettäminen asiakkaalle, jolla on erityisruokavalio
- kuljetuksesta tiedottaminen uusille ja jatkaville asiakkaille huomioon ottaen mahdolliset terapiakuljetukset (mikäli kuljetuksen järjestäjä/ terapiakuljetukset eivät ole tiedossa, niin kuljetuksesta ilmoitetaan ennen toimintakauden alkamista tai sovitaan, että kuljetuksen järjestäjä huolehtii aikataulun asiakkaan tietoon)
- ryhmien muodostaminen
- viikko-ohjelmien laatiminen kaikille erityiskoulutuksen asiakkaille

- opetustilojen varaaminen, järjestäminen ja välineistäminen asiakkaiden tarpeiden mukaan (esim. lepotila)

ELOKUU:

- uusiin/aloittaviin asiakkaisiin ja heidän lähihenkilöihin tutustuminen – aloituskeskustelun järjestäminen
 - asiakkaan tilanteen selvittäminen ja lähtötasoon perehtyminen
- erityiskoulutuksen info-illan järjestäminen
 - tavoitteiden ja toiminnan esittely (sisältää tarvittaessa Eskoon asiantuntijapalveluiden kanssa tehtävän yhteistyönesittely tai jonkun muu tahon esittelyn)
 - elämänhallinnan, jatko-opetuksen, päivätoiminnan ja työtoiminnan merkitys erityiskoulutuksen henkilökohtaisten tavoitteiden asettelussa
- asiakkaan henkilökohtaisten toimintaohjeiden laatiminen/päivittäminen/tulostaminen yhteiseen käyttöön Hyvä tietää – kansioon sekä Efficaan APU-lehdelle
- Kelalle todistuksen kirjoittaminen asiakkaan pyynnöstä
- päiväretki – ryhmäytymispäivä (elo-syyskuussa)
- terapeuttien tapaamien tarvittaessa sekä viikko-ohjelmaan ajan järjestäminen terapiaa varten
- viikko-ohjelmien kirjaaminen Efficaan

SYYSKUU:

- asiakkaiden henkilökohtaisten koulutussuunnitelmien laatiminen
- asiakkaiden vastuutehtävien aloittaminen Kaarisillassa
- myyntituotteen valmistamisesta päättäminen ja myyntitapahtumaan (syyskaudella) osallistumisesta sopiminen

LOKAKUU:

- muutokset ryhmäkokoontamisiin syyslomaan mennessä
- henkilökohtaisten koulutussuunnitelmien laatiminen valmis syyslomaan mennessä, käytännössä toteuttaminen aloitettu ja suunnitelmat kirjattu Efficaan
- jatko-opintoihin suuntaavien asiakkaiden koulutuskokeiluun hakeminen

- erityiskouluttaja osallistuu nivelvaihepalaveriin
- 9-10lk peruskoululaiset tutustumaan Kaarisillan erityiskoulutukseen

MARRASKUU:

- koonti esimiehelle erityiskoulutuksen päättävien asiakkaiden palvelusuunnitelmien päivittämisestä siirtymävaiheessa
- 9-10lk tutustumiset erityiskoulutukseen jatkuu
- henkilökohtaisen koulutussuunnitelman toteuttaminen käytännössä
- (myynti) tapahtumasta tiedottaminen ja kutsun lähettäminen edelliseen kouluun

JOULUKUU:

- (myynti) tapahtumaan osallistuminen
- henkilökohtainen arviointikeskustelu asiakkaan kanssa

TAMMIKUU:

- 9-10lk tutustumiset erityiskoulutukseen jatkuu tammi-helmikuun
- erityiskoulutuksen päättävällä asiakkaalla on työharjoittelupaikka /-tehtävä ja aikataulu sen toteuttamiseen (ellei sitä ole henkilökohtaisissa tavoitteissa suunniteltu toisella tavalla)
- asiakas tutustuu työ- tai päivätoimintapaikkaan tammi-huhtikuussa
- erityiskoulutuksen asiakas tutustuu (tulevaisuuden) asumisvaihtoehtoihin tammi-huhtikuussa, ellei henkilökohtaisissa tavoitteissa suunniteltu toisella tavalla
- erityiskoulutuksen päättävä asiakas tutustuu jatko-opiskelupaikkaan /-vaihtoehtoihin
- erityiskoulutuksesta ilmoittaminen tiedotusvälineissä/julkisesti, avoimet ovet kohderyhmälle, vanhemmille/läheisille, opetushenkilöstölle, kuntien sosiaalitoimen edustajille ja muille asiasta kiinnostuneille

HELMIKUU:

- 9-10lk tutustumiset erityiskoulutukseen jatkuu tammi-helmikuun
- erityiskoulutuksen hakuajasta ilmoittaminen (Eskoon nettisivuilla /facebook-, ym. tiedotteet)

MAALISKUU:

- erityiskouluttaja huolehtii/ohjaa asiakkaita ja heidän lähihenkilöitä hakemisessa jatko- opintoihin
- arvioinnin kirjoittamisen aloittaminen (päättävien asiakkaiden koonnit ed. vuosilta)

HUHTIKUU:

- erityiskoulutuksen päättävien asiakkaiden työharjoittelun arviointi
- päättävien asiakkaiden juhlavalmisteluiden aloittaminen (pv. aika, paikka, keiden kanssa juhlitaan)

TOUKOKUU:

- arvioinnit valmiina (sis. sanallisen virallisella lomakkeella ja tarvittaessa asiakkaalle kuvallinen tai selkokielineen)
- arviointikeskustelu asiakkaan kanssa ja arviointien jakaminen (päivä sovitaan erikseen vuosittain)
- asiakastöiden palauttamien mm. oma kansio (toimintakausittain/ erityiskoulutuksen päättyessä)

7.2 Kaarisillan erityiskoulutuksen henkilökohtaisen koulutus suunnitelman laatiminen

1. Lähtötilanteen kartoittaminen

- erityiskouluttaja varaa aikaa ja sopii keskusteluajan asiakkaan ja hänen lähihenkilöiden kanssa
- lähihenkilöä tiedotetaan keskustelun aiheista etukäteen jos mahdollista
 - erityiskouluttaja yhdessä työparin kanssa käy aloituskeskustelun tutustumiensa asiakirjojen ja lähtötasoarvioinnin pohjalta
 - Ensimmäisen vuoden asiakkaalta tulee selvittää:
 - ❖ Mitä ja missä oppija on aiemmin opiskellut?
 - ❖ Mitä oppija on aiemmin oppinut?
 - ❖ Miten oppija parhaiten oppii?
 - ❖ Onko oppimisvaikeuksia? Jos on, niin minkälaisia?

- ❖ Mitä osaamista oppijalla jo on?
- ❖ Mikä on oppijan ohjaamisen tarve?
- ❖ Mitkä ovat oppijan omat toiveet?
- ❖ Mitkä ovat tavoitteet nykyiselle oppimiselle?
- ❖ käytännöistä ja palautteen/arvioinnin antamisesta sopiminen
- ❖ erityiskoulutuksen tavoitteen selvittäminen
- ❖ erityiskoulutuksen henkilökohtaisen oppimisjärjestelyiden määrittelemine
(lisä avun tarve ja terapiat Kaarisillan toimintapäivien aikana)
em. selvityksessä tulee hyödyntää myös edellisen koulun opetushenkilöstön
tuntemusta asiakkaasta
- keskustelun osapuolet määrittelevät asiakkaan henkilökohtaisten tavoitteet

2. Henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatiminen

- erityiskouluttaja kirjaa Efficään asiakkaan henkilökohtaiset tavoitteet käydyn keskustelun pohjalta
- keskustelussa esille otettavat asiat:
 - ilmaisu – ja ihmissuhdetaidot
 - asiakkaan omat toiveet
 - lähihenkilöiden toiveet (koti ja asumisen lähihenkilöt)
 - vastuut/vastuutehtävät (koti/asuminen/Kaarisilta)
 - tilapäisasuminen (toteutuuko tällä hetkellä, missä ja kuinka usein, onko tulevaisuuden suunnitelmia, millaisia ja minkälainen ajoitus)
 - työharjoittelu (totutetaan kolmantena vuonna)
 - koulutuskokeilu (toteutetaan sinä vuonna kun haetaan jatko-opintoihin, ellei henkilökohtaista tarvetta aikaisemmin)
 - jatko-opintoihin hakeminen (henkilökohtaisen tarpeen mukaan, viimeistään kolmannen vuoden keväällä)

3. Henkilökohtaisesta koulutussuunnitelmasta tiedottaminen

- erityiskouluttaja esittelee tiimin jäsenille ja muulle tarvittavalle ohjaushenkilöstölle asiakkaan suunnitelmaa
- tavoitteena tulevaisuudessa: asiakkaalle laaditaan suunnitelmaa vastaava sopimus, joka auttaa ja ohjaa asiakasta tavoitteiden ymmärtämisessä ja saavuttamisessa

4. Erityiskoulutuksen toteuttaminen

- erityiskouluttaja toteuttaa tavoitteiden mukaista toimintaa yhdessä työparin, tiimin ja muiden ohjaukseen kuuluvan henkilöstön kanssa
- erityiskouluttaja yhdessä työparin kanssa tekee jatkuvaa seurantaa havainnoimalla asiakasta päivittäin ja kirjaamalla sitä asiakkaan kalenteriin/koulutusryhmän muistiinpanoihin
- ohjaushenkilöstö keskustelee jatkuvasti asiakkaan kanssa koulutusta toteutettaessa ja kertaa tarvittaessa asiakkaan kanssa hänen tavoitteitaan
- koulutustiimin henkilöstö keskustelee keskenään jatkuvasti ja tarvittaessa käy palautekeskustelua asiakkaasta muun ohjaushenkilöstön kanssa

5. Erityiskoulutuksen jatkosuunnitelma

- asiakkaan aloittaessa erityiskoulutuksen kartoitetaan sen hetkiset pitkäaikavälin henkilökohtaiset suunnitelmat
- erityiskouluttaja on ajan tasalla ja seuraa vuosittain jatkosuunnitelmaa
- kolmantena vuotena (viimeistään) erityiskouluttaja huolehtii asiakkaan jatko-opintoihin, päivä- tai työtoimintaan ohjaamisesta ja on tukena hakuprosessissa

LÄHTEET

Ah`lsten, M., Koski, M., Kosola, M., Rajalahti. A, Ristikartano K. 2013 Näin minä pärjään! – Oma arvioni avun ja tuen tarpeestani. Kehitysvammaisten palvelusäätiö

Asiakassuunnitelma ja palvelusuunnitelma, Erityishuolto-ohjelma ja palvelusuunnitelma [WWW- dokumentti]. Thl. [viitattu 18.10.2016]. Saatavissa:

<https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/palvelujen-jarjestamisprosessi/palvelusuunnitelma>

Daavittila, O., Matikainen, T. 1997. Työtaitojen arviointiasteikko. Hämeenlinna: Offset-Kolmio

Erityiskoulutus – ja päivätoimintayksikkö Kaarisilta. 2016. Saatavissa: www.eskoo.fi

HOJKS[WWW-dokumentti].[viitattu15.10.2016].

Saatavissa:

<https://oppimateriaalit.jamk.fi/hojks/>

Hyytiäinen, M., Kokko, L., Mäki, M., Pietiläinen, E., Virtanen, P. 3., uudistettu painos 2014. Vaikeavammaisten oppilaiden opetus- Esiopetuksesta peruskoulun päättymiseen. Helsinki: Hansaprint Oy

Ikonen, T., Karjala, M., Kortelainen, S., Mäkelä, M., Nevalainen, M., Oksala, L., Ruusuvoori S., Roponen T., Salmi K., Suvanto, E. 2015 Eteva. Autismikäsi kirja 2.0. Lahti. Painotalo Plus Digital

Ikäihmisten toimintakyvyn arviointi osana palvelutarpeen arviointia sosiaalihuollossa, Sosiaali- ja terveysministeriö, Perhe- ja sosiaaliosasto tiedote 7.6.2006 [WWW-dokumentti]. Thl.[viitattu20.10.2016]. Saatavissa:

<https://www.thl.fi/fi/hakutulokset?q=tiedote+7.6.2006&qisite=&qesite=>

Mesibov, G., Schopler, E., Schaffer, B., Landrus, R. 1997. Yksilöllinen arviointi- ja kuntoutusmenetelmä autistisia ja kehityshäiriöisiä lapsia varten. IV osa Toimintataitojen arviointimenetelmä nuoruus- ja aikuisikäisiä varten (AAPEP). Kokemäki: Satakunnan Painotuote Oy

Mäki-Torkko, M., Soivio, S., Kangas-Kallio, K., Koski, N., Salminen, A., Eskoon Sosiaalipalvelujen kuntayhtymä toimintakeskusten ja Kaarisillan kirjaamisohje ja sähköinen kirjaaminen 9/2015

Seppälä, H., Sundin, M. 2011. TOIMI-Menetelmä psykososiaalisen toimintakyvyn kuvaamiseen. Kouvola: Solver palvelut Oy

Toimintakyky ja mitä toimintakyky on [WWW-dokumentti]. Thl.[viitattu 18.10.2016]. Saatavissa:

<https://www.thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky->

Toimintakyky ja toimintakyvyn arviointi [WWW-dokumentti]. Thl.[viitattu 18.10.2016]. Saatavissa:

<https://www.thl.fi/fi/web/toimintakyky/toimintakyvyn-arviointi#lainsaadanto>

Toimintakyvyn edistyminen [WWW-dokumentti]. Valmentava. [viitattu 25.9.2016]. Saatavissa:

p://www.valmentava.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=144&Itemid=37

Työpaikkaohjaaja-verkkokurssi[WWW-dokumentti]. Lakeeri.[viitattu 15.10.2016].

Saatavissa:

<http://www.laakeri.info/arviointiprosessi.html>

<http://www.laakeri.info/tpoKoulutus.html>

LIITTEET

LIITE 1 ”Tämä tieto olis tarpeen”-kyselylomake

LIITE 1

TÄMÄ TIETO OLIS TARPEEN”- KYSELY KAARISILLAN HENKILÖSTÖLLE NERO 2.0 - PROJEKTI TEHTÄVÄÄN 15.2.2016

Vastaa seuraaviin kysymyksiin. Ympyröi yksi vaihtoehto, mikäli vastaus vaatii perusteluja, niin kirjoita se siihen varattuun tilaan. Kysymyksessä 9. numeroi asiat tärkeysjärjestykseen. Kiitos kun vastaat kaikkiin kysymyksiin. Kyselystä saatuja vastauksia tulen käyttämään projektitehtävän lopullista aihetta valitessani.

1. Saan tietoa Kaarisillan uudesta palvelukäyttäjistä

RIITTÄVÄSTI

JONKIN VERRAN

LIIAN VÄHÄN

2. Saan tietoa Kaarisillan palveluihin uudelleen tulevasta palvelukäyttäjistä

RIITTÄVÄSTI

JONKIN VERRAN

LIIAN VÄHÄN

3. Mistä/keneltä saat tietoa Kaarisillan palvelunkäyttäjistä asiakassuhteen alkaessa?

LIITE 1

7. Onko mielestäsi lähtötasoarviointi tarpeellinen Kaarisillan palvelujen käyttäjäksi tultaessa päivätoiminnan asiakkaalla?

KYLLÄ EI

jos vastasit kyllä, niin kenen sen kuuluisi tehdä ja milloin? _____

8. Onko mielestäsi lähtötasoarviointi tarpeellinen Kaarisillan palvelujen käyttäjäksi tultaessa erityiskoulutuksen asiakkaalla?

KYLLÄ EI

jos vastasit kyllä, niin kenen sen kuuluisi tehdä ja milloin? _____

LIITE 2 Tutustujan tiedot – lomake

Erityiskoulutus- ja päivätoimintayksikkö
Kaarisilta
Päätie 49, 60280 Seinäjoki
044 415 6850

Vastaanottaja:

Lähiosoite:

Tutustujan tiedot

Henkilötiedot:

Osoite:

Syntymäaika:

Kommunikaatio ja vuorovaikutustaidot (esimerkiksi vaihtoehtoiset kommunikaatiomenetelmät):

LIITE 2

Erityiskoulutus- ja päivätoimintayksikkö
Kaarisilta
Päätie 49, 60280 Seinäjoki
044 415 6850

LIITE 2

Pulmatilanteet ja niissä toimiminen:

Mahdolliset haastavat tilanteet:

Kuvaile haastava tilanne (siirtymätilanne, ohjaus, toiminnan aloitus-lopetus, muutokset ym.):

Kuvaile millaista käyttäytymistä haastavassa tilanteessa ilmenee:

LIITE 3 Erityiskoulutuksen tutustumispäivät -lomake

LIITE3

Erityiskoulutus- ja päivätoimintayksikkö Kaarisilta

Tutustumispäivät 0-0.11.20

Etunimi Sukunimi

LIITE 4 Kaarisillan hakulomake

HAKEMUS KAARISILTAAN TOIMINTAKAUDELLE 2018-2017

LIITE 4

Haen

 Erityiskoulutukseen Päivätoimintaan**HAKIJAN HENKILÖTIEDOT**

Sukunimi: [REDACTED]

Etunimet (allekirjvaa kutsumanimi): [REDACTED]

Henkilötunnus: [REDACTED] Kotikunta: [REDACTED]

Osoite: [REDACTED]

Asumismuoto (koti, asuntola tms.): [REDACTED]

Tilapäisasuminen (missä): [REDACTED]

HUOLTAJAN TAI YHTEYSHENKILÖN TIEDOT

Nimi: [REDACTED] Kuka (äiti, isä, muu): [REDACTED]

Osoite: [REDACTED]

Puhelin (josta tavoittaa arkisin): [REDACTED]

LIITE 5 Kuntoutusasiakkaan hakulomake

LIITE 5

kuntoutujan hakulomake

Päivätty: ____ . ____ . ____

Kuntoutusasiakkaan hakulomake Kaarisillan toimintoihin

Asiakkaan nimi: _____

Yhteyshenkilö(t): _____ puh. _____

Kulkeminen Kaarisiltaan: _____

KUNTOUTUMISEN TAVOITE:

LIITE 5

kuntoutujan hakulomake

SOSIAALISET TILANTEET

Miten reagoin uusiin tilanteisiin/henkilöihin: _____

Millaisessa ryhmässä toimin parhaiten: _____

Missä olen hyvä / onnistunut: _____
